

Arbetstider år 2009

Heltids- och deltidsarbete, vanligen arbetad tid
och arbetstidens förläggning efter klass och kön
år 1990–2009

Författare Mats Larsson, Arbetslivsenheten

Innehåll

Sammanfattning.....	2
1 Inledning.....	4
2 Heltid och deltid.....	5
Kvinnor och män.....	6
Ålder och kön.....	7
LO-förbunden.....	9
Sektor.....	11
Heltid i botten.....	14
3 Procents deltid och vanligen arbetad tid.....	15
Vanligen arbetad tid.....	17
4 Anledning till att arbeta deltid.....	19
5 Heltid och deltid år 1990-2009.....	24
6 Arbetstidens förläggning.....	26
Enbart dagtid 06-18.....	26
Kväll 18-22.....	27
Natt 22-06.....	28
Enbart vardagar.....	29
Lördagar och söndagar.....	30
Skift eller schema.....	32
Tabellbilaga.....	33

Rapporten har utarbetats av LOs Arbetslivsenhet

För ytterligare information kontakta
Mats Larsson, telefon 08-796 2811

Sammanfattning

- ▶ En miljon anställda arbetar deltid. Av dessa är 340 000 LO-medlemmar och 252 000 ej fackligt anslutna arbetare
- ▶ 2 av 3 (66 procent) deltidssarbetande LO-medlemmar *vill* jobba mer
- ▶ 1 av 3 (34 procent) deltidssarbetande LO-medlemmar *vill och kan* arbeta mer
- ▶ Kollektivavtalad rätt till heltid skulle kunna ge 208 000 arbetare heltid
- ▶ 50 procent av LO-kvinnorna och 9 procent av LO-männen arbetar deltid
- ▶ Arbete på dagtid och vardagar endast för varannan LO-medlem
- ▶ Kväll arbetar 41 procent av LO-medlemmarna någon gång per månad

Heltid och deltid

Av samtliga 3,9 miljoner anställda arbetar drygt en miljon, 27 procent, deltid. Skillnaden är dock stor mellan arbetare och tjänstemän liksom mellan kvinnor och män.

28 procent av LO-medlemmarna arbetar deltid

Bland LO-medlemmar arbetar 28 procent deltid medan 22 procent av TCO-medlemmarna och 17 procent av SACO-medlemmarna gör det. Högst andel deltidssarbetande är det bland ej fackligt anslutna arbetare, 45 procent.

Varannan LO-kvinna jobbar deltid

Deltidsarbete är betydligt vanligare bland kvinnor än bland män. Bland LO-medlemmar arbetar hela 50 procent av LO-kvinnorna deltid, det vill säga varannan LO-kvinna. Av LO-männen jobbar endast 9 procent deltid.

Även bland TCO- och SACO-medlemmar är det stor skillnad mellan kvinnor och män då 32 procent TCO-kvinnor och 25 procent SACO-kvinnor jobbar deltid medan 7 procent TCO-män och 9 procent SACO-män gör det.

Högst andel deltidssarbetande bland såväl kvinnor som män är det bland ej fackligt anslutna arbetare, 68 procent för kvinnor och 28 procent för män.

Heltidsarbete saknas är vanligaste anledningen till deltidssarbete

Den vanligaste anledningen för arbetare till att arbeta deltid är att heltidsarbete saknas. 36 procent deltidssarbetande LO-medlemmar uppger den anledningen.

Hel- och deltidssarbetande år 2009		
Procent	Heltid	Deltid
Båda könen	73	27
LO	72	28
TCO	78	22
SACO	83	17
Ej fackligt anslutna		
Arbetare	55	45
Tjänstemän	75	25
Män	88	12
LO	91	9
TCO	93	7
SACO	91	9
Ej fackligt anslutna		
Arbetare	72	28
Tjänstemän	85	15
Kvinnor	59	41
LO	50	50
TCO	68	32
SACO	75	25
Ej fackligt anslutna		
Arbetare	32	68
Tjänstemän	65	35

Nästan lika många LO-medlemmar uppger att de inte orkar eller är för sjuka för att arbeta mer medan 13 procent helt enkelt inte vill arbeta mer.

66 procent LO-medlemmar vill arbeta mer – 34 procent vill och kan

Totalt vill 66 procent av de deltidsarbetande LO-medlemmarna arbeta mer. Knappt hälften av dessa uppger sig dock inte kunna arbeta mer på grund av egen sjukdom eller att de inte orkar. Återstår gör 34 procent av de deltidsarbetande LO-medlemmarna som både *vill och kan* arbeta men inte får på grund av att heltidsarbete saknas. I antal är de cirka 108 000 LO-medlemmar.

Kollektivavtalad rätt till heltid skulle ge över 207 000 arbetare heltid

Dessa 108 000 LO-medlemmar skulle troligen direkt påverkas av en kollektivavtalad rätt till heltidsarbete. Men ytterligare cirka 100 000 arbetare, främst ej fackligt anslutna arbetare, skulle troligen påverkas. Totalt skulle därmed cirka 207 000 arbetare öka sin arbetstid med en kollektivavtalad rätt till heltid.

Även 75 000 tjänstemän arbetar deltid på grund av att heltidsarbete saknas.

Deltid på samma nivå alla år sedan år 1990

Andelen deltidsarbetande har inte förändrats nämnvärt sedan år 1990 utan legat på i stort sett samma nivå alla år. Det vill säga runt knappa 30 procent för LO-medlemmar och runt 20 procent för TCO- och SACO-medlemmar.

Arbetstidens förläggning

Det är främst arbetare som håller igång produktion och service dygnet runt alla dagar i veckan medan tjänstemän vanligen arbetar dagtid och vardagar.

Enbart dagtid (06-18) och enbart vardagar arbetar varannan LO-medlem, 52 procent, medan cirka 80 procent av TCO- och SACO-medlemmar gör det.

Kväll (18-22) arbetar 41 procent av LO-medlemmarna någon gång per månad och 23 procent gör det minst varannan arbetsdag.

Natt (22-06) arbetar 19 procent av LO-medlemmarna någon gång per månaden medan 9 procent gör det minst varannan arbetsdag.

Lördagar och/eller söndagar arbetar 39 procent av LO-medlemmarna och hela 51 procent av de ej fackligt anslutna arbetarna. 17 respektive 24 procent gör det minst varannan helg.

1

Inledning

Rapporten syftar till att beskriva arbetstider och arbetstidens förläggning för olika grupper anställda. Med arbetstid avses här om arbetet är på heltid eller deltid samt vanligen arbetad tid. Med arbetstidens förläggning avses hur arbetet är förlagt över dygnet och veckan.

Dataunderlag

Rapporten bygger på data från Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar (AKU). Mätperioden är första kvartalet år 2009 och urvalsstorleken cirka 60 000 personer i åldern 16-64 år.

Nya frågor om deltidarbete år 2005

Nuvarande frågor i AKU gällande arbetstider infördes år 2005. EU bestämde då att ett 20-tal nya frågor gällande arbetstid skulle införas i samtliga EU-länders AKU. Det innebar en betydligt mer detaljerad kartläggning av de intervjuades arbetstider än tidigare (se faktaruta Nya och gamla arbetstidsfrågor i AKU).

Fram till år 2005 ställdes endast frågor om hur många timmar intervjupersonen vanligen arbetar och faktiskt arbetat under mätveckan samt om han/hon skulle vilja öka sin arbetstid. Utifrån dessa frågor antogs att de som vanligen arbetade mindre än 35 timmar per vecka var deltidarbetande och de som arbetade 35 timmar eller mer per vecka var heltidsarbetande. Alla som ville öka sin arbetstid klassades som undersysselsatta - oberoende av hur många timmar per vecka de redan arbetade.

Den nya och gamla definitionen av hel- och deltid visar sig ändå ge ganska likartade resultat vad gäller antalet och andel deltidarbetande. Inom enskilda sektorer är dock skillnaden stor. Det gäller främst tillverkningsindustrin samt kommun och landsting. För tillverkningsindustrin *överskattade* den gamla definitionen antalet deltidarbetande då många arbetar skift på heltid men med mindre än 35 timmar i veckoarbetstid. För kommun och landsting *underskattades* däremot antalet deltidarbetande då relativt många arbetar deltid men ändå mer än 35 timmar per vecka.

Nya och gamla arbetstidsfrågor i AKU

Arbetstidsfrågor i AKU år 1987-mars 2005

- Hur många timmar arbetade Du mätveckan
- Hur många timmar arbetar Du vanligen per vecka
- Skulle Du vilja öka din arbetstid?

Arbetstidsfrågor i AKU från och med år 2005

- Arbetar du heltid eller deltid?
- Om deltid: Hur många procent är din deltid på?
Har du en heltidsanställning i botten?
Vad är främsta anledningen till att du arbetar deltid?
Skulle du vilja arbeta heltid om det fanns annan lämplig tillsyn, omvårdnad etc?
- Arbetar du enbart på dagtid?
- Är det enbart på vardagar?
- Arbetar du skift eller efter någon typ av schema?
- Arbetar du kvällar?
Gör du det minst hälften av dina arbetsdagar?
- Arbetar du nätter?
Gör du det minst hälften av dina arbetsdagar?
- Arbetar du lördagar?
Gör du det minst hälften lördagarna?
- Arbetar du söndagar?
Gör du det minst hälften av söndagarna?
- Hur många timmar per vecka ska du arbeta enligt överenskommelse?
- Hur många timmar arbetade du mätveckan?

2

Heltid och deltid

Av samtliga 3,9 miljoner anställda arbetar drygt 1 miljon, 27 procent, deltid. Resterande 2,9 miljoner, 73 procent, arbetar heltid. Andelen deltidsarbetande varierar dock mellan olika grupper av anställda, inte minst mellan arbetare och tjänstemän och mellan kvinnor och män.

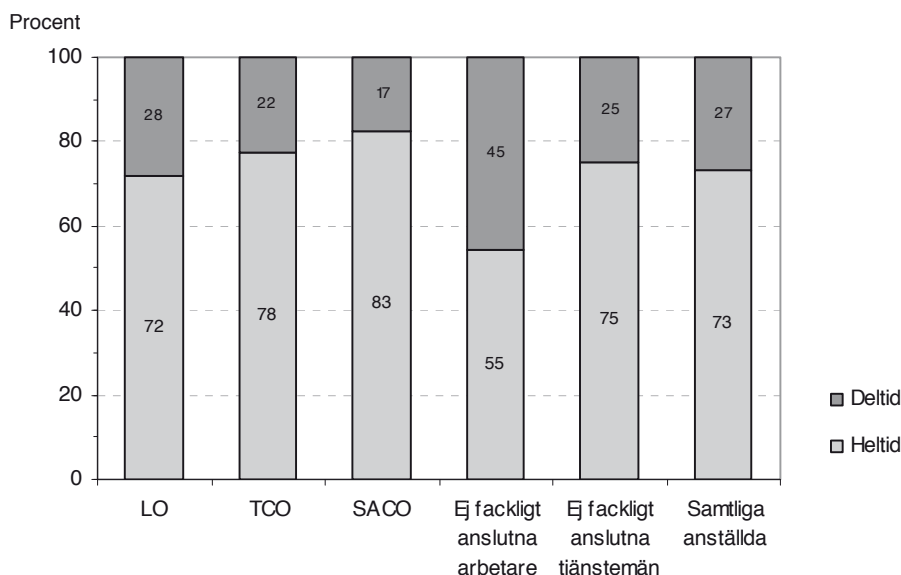
28 procent av LO-medlemmarna arbetar deltid

Deltid är mer vanligt bland arbetare än tjänstemän. Bland LO-medlemmar arbetar 28 procent deltid medan 22 procent av TCO-medlemmarna och 17 procent av SACO-medlemmarna gör det. I antal motsvarar detta 340 400 deltidsarbetande LO-medlemmar, 209 100 TCO-medlemmar och 80 800 SACO-medlemmar (se diagram 2.1 samt tabell 2.1 i tabellbilagan).

45 procent av ej fackligt anslutna arbetare arbetar deltid

Skillnaden mellan arbetare och tjänstemän är dock mer påtaglig bland dem som inte är medlemmar i facket. Av dessa arbetar hela 45 procent av arbetarna deltid medan 25 procent av tjänstemännen gör det. I antal motsvarar det 252 200 deltidsarbetande arbetare och 157 700 tjänstemän.

Diagram 2.1 Heltids- och deltidsarbetande efter facklig organisation år 2009

Kvinnor och män

Deltidsarbete är betydligt vanligare bland kvinnor än bland män. Det gäller bland såväl arbetare som tjänstemän. Skillnaden är dock störst bland LO-medlemmar och ej fackligt anslutna arbetare (se diagram 2.2 samt tabell 2.1 i tabellbilagan).

Varannan LO-kvinna jobbar deltid

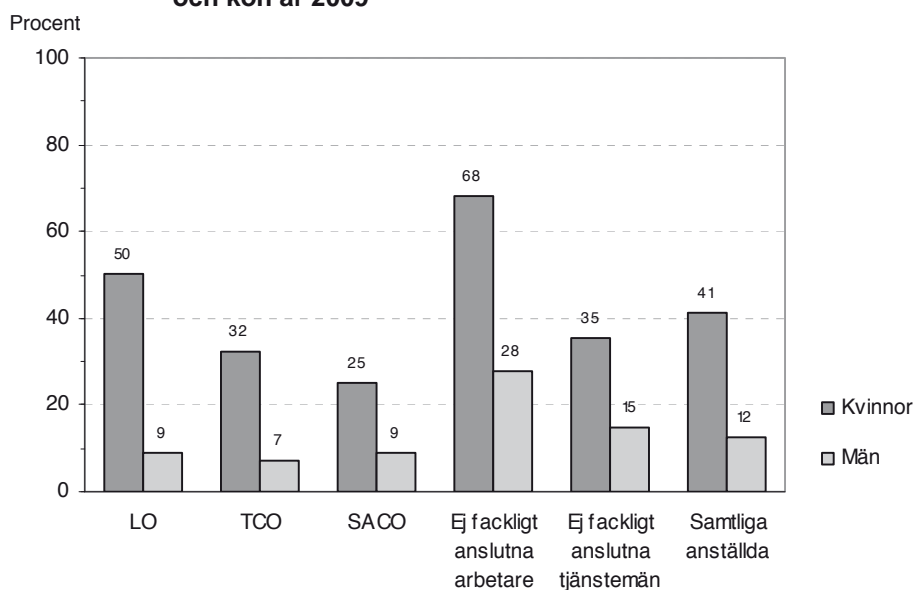
Hela 50 procent av alla kvinnor som är medlemmar i ett LO-förbund arbetar deltid, det vill säga varannan LO-kvinna. I antal är de 301 000 kvinnor. Av LO-männen jobbar endast nio procent, 61 000 män, deltid.

Även bland TCO- och SACO-medlemmar är det stor skillnad mellan kvinnors och mäns deltidsarbetande då 32 procent av TCO-kvinnorna och 25 procent av SACO-kvinnorna jobbar deltid medan 7 procent av TCO-männen och 9 procent av SACO-männen gör det.

68 procent av ej fackligt anslutna arbetarkvinnor jobbar deltid

I särklass högst andel deltidsarbetande bland såväl kvinnor som män är det bland ej fackligt anslutna arbetare. Av dessa arbetar hela 68 procent av kvinnorna deltid liksom 28 procent av männen. I antal räknar de till 165 500 kvinnor och 86 000 män.

Diagram 2.2 Deltidsarbetande efter facklig organisation och kön år 2009

Ålder och kön

Deltidsarbetandet är vanligast bland ungdomar. Av samtliga anställda i åldern 16-24 år är varannan, 50 procent, deltidsarbetande medan andelen ligger runt 25 procent i övriga åldersgrupper (se diagram 2.3 och tabell 2.2 i tabellbilagan).

Kvinnor deltidsarbetar betydligt mer än män i alla åldrar

Kvinnor deltidsarbetar betydligt mer än män i alla åldersgrupper och störst är skillnaden bland 16-24-åringar. Bland samtliga anställda deltidsarbetar hela 64 procent av kvinnorna i åldern 16-24 medan 36 procent av männen i samma ålder gör det. Inom övriga åldersgrupper ligger andelen deltidsarbetande runt 40 procent för kvinnor och runt 10 procent för män (se diagram 2.4).

70 procent av de yngsta arbetarkvinnorna arbetar deltid

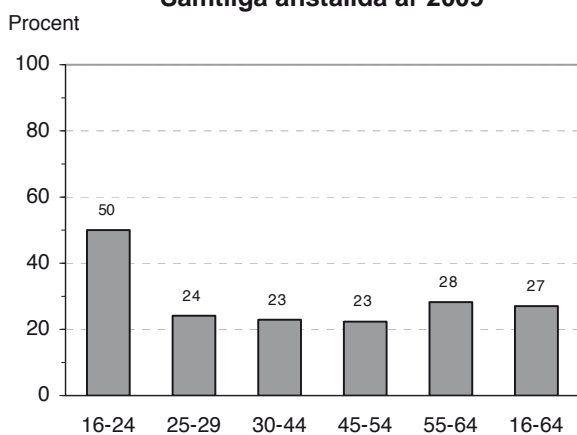
Bland enbart arbetare är skillnaden i andel deltidsarbetande efter ålder ännu tydligare. Störst är skillnaden återigen bland de yngsta då hela 70 procent av arbetarkvinnorna i åldern 16-24 år deltidsarbetar. Av arbetarmännen i samma ålder är det 33 procent som arbetar deltid. Det är betydligt högre än för män i andra åldersgrupper men ändå klart mindre än för kvinnor i samma ålder

I övriga åldersgrupper är drygt 50 procent av arbetarkvinnorna och cirka 10 procent av arbetarmännen deltidsarbetande, alltså betydligt högre för kvinnor än för män i alla åldersgrupper (se diagram 2.5).

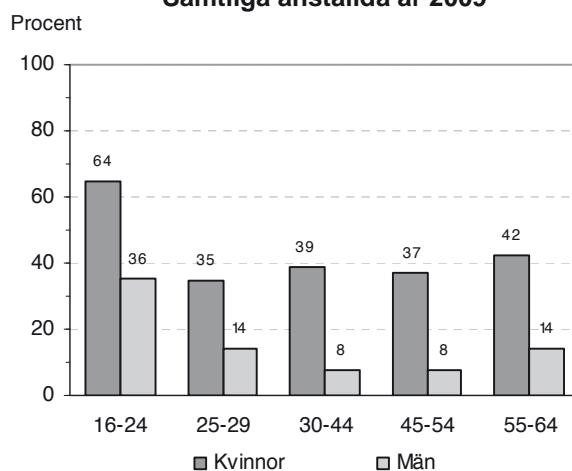
Men ingen åldersskillnad bland LO-medlemmar

Delas arbetarna upp på LO-medlemmar och ej fackligt anslutna arbetare visar det sig att dessa skiljer sig åt vad gäller deltidsarbetande i olika åldrar.

**Diagram 2.3 Deltidsarbetande efter ålder
Samtliga anställda år 2009**

**Diagram 2.4 Deltidsarbetande efter ålder och kön
Samtliga anställda år 2009**

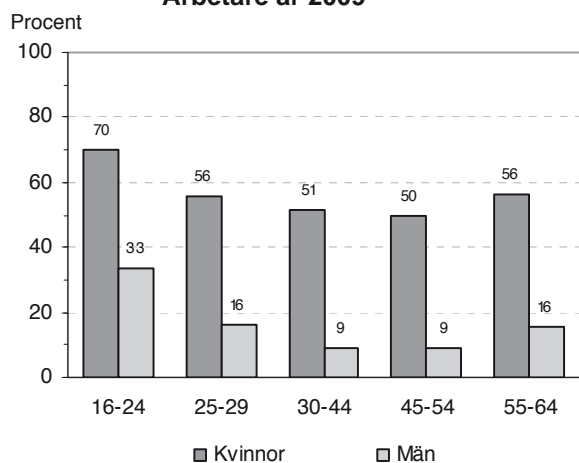

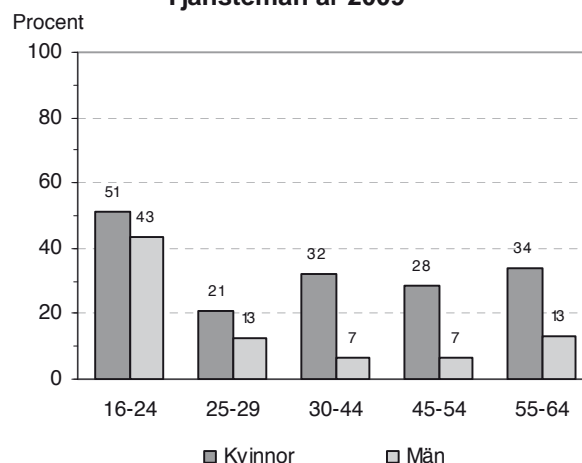
Bland LO-medlemmar är andelen deltidsarbetande cirka 50 procent för kvinnor och cirka 10 procent för män i *alla* åldersgrupper (se diagram 2.7).

Bland ej fackligt anslutna arbetare är andelen deltidsarbetande högst bland 16-24 åringar, hela 76 procent för kvinnor och 43 procent för män. Därefter minskar andelen deltidsarbetande upp i åldrarna. Dessa 16-24-åringar är dessutom relativt många i antal, totalt 130 200 personer, vilket är hela 5 gånger fler än antalet deltidsarbetande LO-medlemmarna i samma ålder (se diagram 2.8 och tabell 2.2 i tabellbilagan).

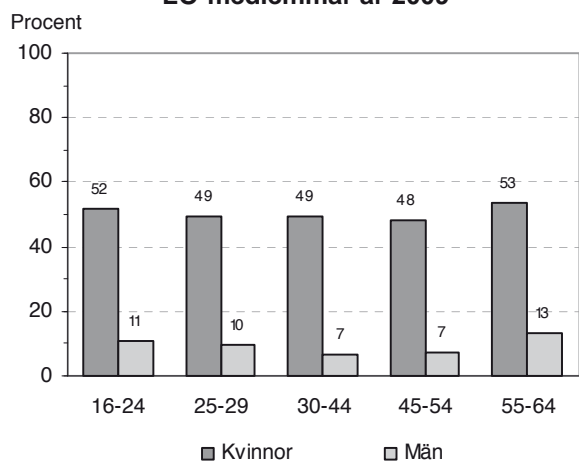
**Diagram 2.5 Deltidsarbetande efter ålder
Arbetare år 2009**

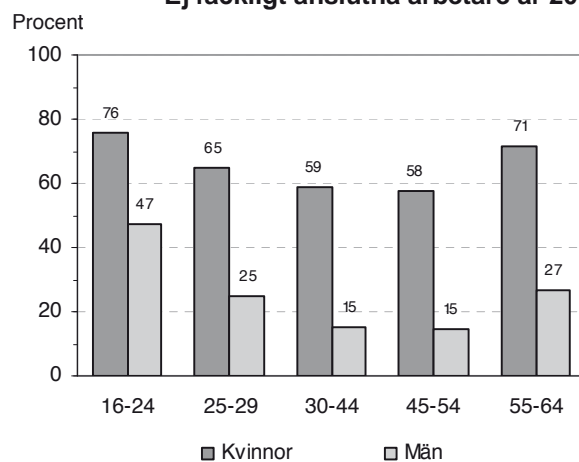
**Diagram 2.6 Deltidsarbetande efter ålder
Tjänstemän år 2009**

**Diagram 2.7 Deltidsarbetande efter ålder
LO-medlemmar år 2009**

**Diagram 2.8 Deltidsarbetande efter ålder
Ej fackligt anslutna arbetare år 2009**

LO-förbunden

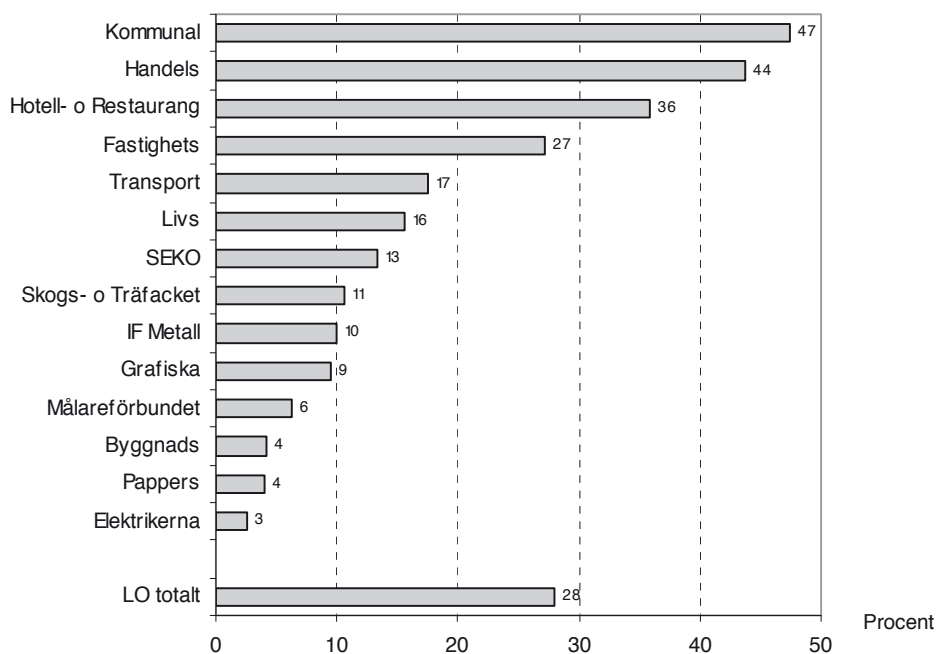
Bland medlemmarna i de olika LO-förbunden är det främst inom Kommunal, Handels, Hotell och Restaurang och Fastighets som deltidsarbete är vanligt. Inom Kommunal jobbar hela 47 procent deltid, inom Handels 44 procent, Hotell och Restaurang 36 procent och inom Fastighets 27 procent.

Inom övriga LO-förbund är deltidsarbete inte alls lika vanligt. De flesta industriförbund ligger runt 10 procent men undantaget är Livs med 16 procent och Pappers med endast 4 procent deltidsarbetande medlemmar. Ungefär på samma låga nivå som Pappers ligger även Byggnads, Målarna och Elektrikerna (se diagram 2.4).

Hög andel kvinnor = hög andel deltidsarbetande... eller

Det är alltså i de kvinnodominerade LO-förbunden som deltidsarbete är vanligast och tvärt om. De två förbund som har högst andel deltidsarbetande, Kommunal och Handel, har även högsta andel kvinnor bland sina medlemmar, 85 respektive 66 procent. Lägst andel kvinnor bland medlemmarna har Elektrikerförbundet och Byggnads, 1 procent vardera, vilka alltså även har bland de lägsta andelarna deltidsarbetande.

Diagram 2.9 Deltidsarbetande inom LO-förbund år 2009

Det tycks alltså som om det kanske bara är andelen kvinnor som avgör hur hög andelen deltidsarbetande är inom respektive LO-förbund. Frågan är om så verkligen är fallet eller om det finns fler faktorer som påverkar andelen deltidsarbetande. Ett sätt att undersöka detta kan vara att redovisa andelen deltidsarbetande inom LO-förbunden uppdelat på kvinnor och män. Om det bara är andelen kvinnor som styr andelen deltidsarbetande borde andelen deltidsarbetande kvinnor respektive män ligga på ungefär samma nivå i alla förbund. Tyvärr ingår inte deltidsarbetande efter LO-förbund *och kön* i rapportens dataunderlag. Däremot ingår deltidsarbete efter *sektor och kön* vilket redovisas i följande avsnitt.

Sektor

En uppdelning av samtliga anställda på fem sektorer – industri, bygg, handel, övriga privata samt kommun och landsting – visar återigen att deltidsarbete är vanligast inom kommun och handel och minst vanligt inom industrin, det vill säga samma resultat som för LO-förbunden ovan. De 5 sektorerna kan dock även redovisas efter kön och då framgår att det inte bara är andelen kvinnor som förklarar skillnaden.

5 sektorer

Tillverkningsindustri
Byggindustri
Parti- och detaljhandel
Övriga privata näringar
Kommun och landsting

Statlig sektor redovisas ej

50 procent deltidsarbetande inom kommun och 3 procent inom bygg

Bland samtliga anställda inom tillverknings- och byggindustrin är 9 respektive 6 procent deltidsarbetande. Inom kommun och landsting samt handel är deltidsarbetande betydligt vanligare, 40 respektive 33 procent.

Bland LO-medlemmar är skillnaden ännu tydligare då 50 procent av LO-medlemmarna inom kommun och landsting arbetar deltid medan 7 procent inom tillverkningsindustrin och endast 3 procent inom byggindustrin deltidsarbetar (se diagram 2.10 och 2.11).

Diagram 2.10 Deltidsarbetande efter sektor
Samtliga anställda

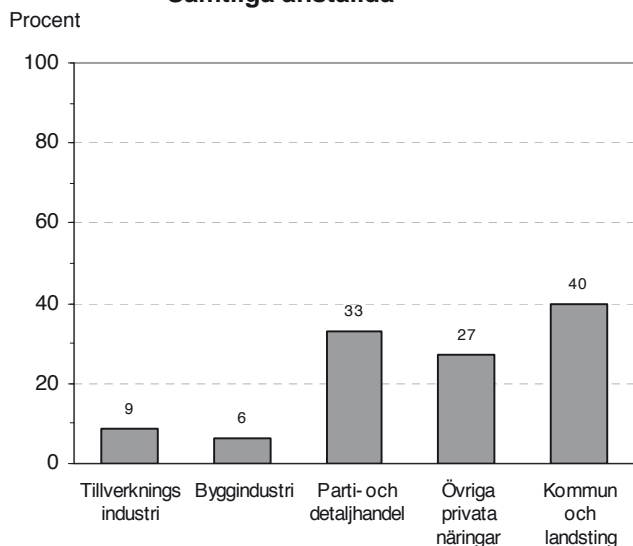
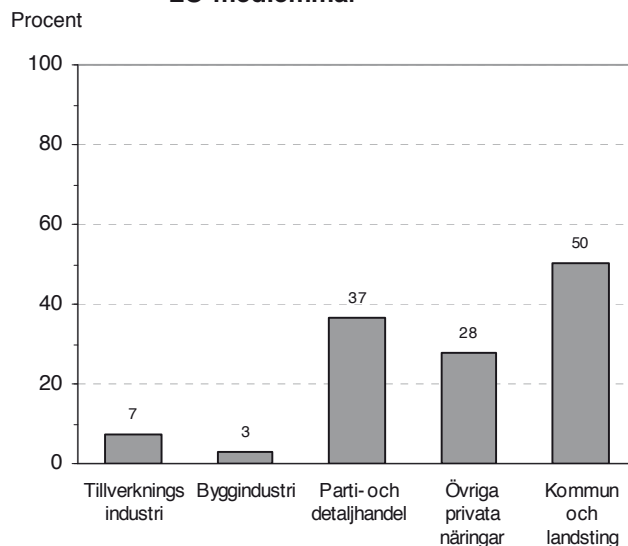

Diagram 2.10 Deltidsarbetande efter sektor år 2009
LO-medlemmar

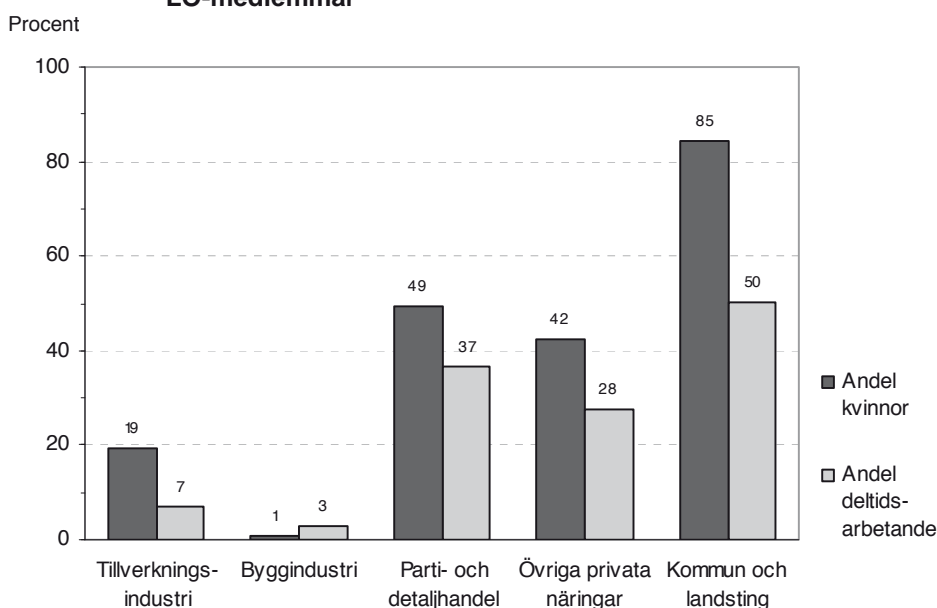
Sektor och kön

Deltidsarbete är alltså betydligt vanligare i de kvinnodominerade sektorerna kommun och handel än i den mansdominerade tillverknings- och byggindustrin. Sambandet illustreras i diagram 2.11 nedan där det framgår att när andelen kvinnor är hög i en sektor så är även andelen deltidsarbetande hög och vice versa (se diagram 2.11 och tabell 2.3 i tabellbilagan).

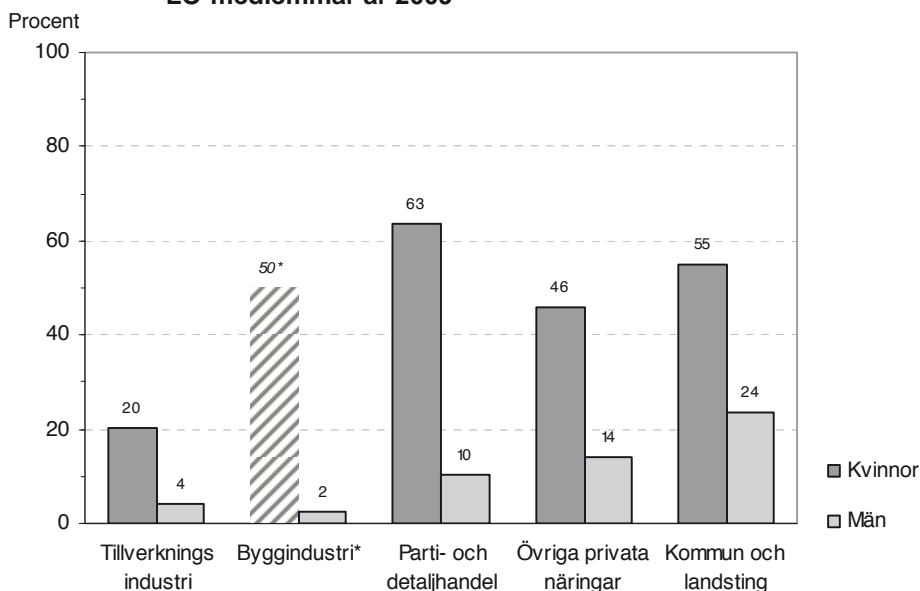
Frågan är dock om det bara är andelen kvinnor som avgör skillnaden eller om det även finns andra faktorer som påverkar andelen deltidsarbetande. Om det bara är andelen kvinnor som avgör skillnaden borde andelen deltidsarbetande *fördelat efter kön* vara på samma nivå inom alla sektorer. Det vill säga att andel deltidsarbetande kvinnor inom exempelvis kommun och landsting är lika hög som inom industrin. Så visar sig dock *inte* riktigt vara fallet.

Av diagram 2.12 nedan (deltidsarbetande kvinnor och män efter sektor) framgår att såväl kvinnor som män deltidsarbetar i *olika* hög grad i *olika* sektorer. Vad gäller kvinnor så är det endast 20 procent av kvinnorna inom tillverkningsindustrin som arbetar deltid, jämfört med cirka 50 procent i de andra sektorerna. Även bland män är deltidsarbete vanligare inom handel, kommun och landsting (10 och 24 procent) än inom tillverkningsindustrin (4 procent). Detta tyder på att det alltså inte bara är andelen kvinnor som avgör nivån på deltidsarbetet inom olika sektorer och LO-förbund.

**Diagram 2.11 Andel kvinnor och deltidsarbetande efter sektor år 2009
LO-medlemmar**

**Diagram 2.12 Deltidsarbetande kvinnor och män efter sektor
LO-medlemmar år 2009**

* Skattingen för kvinnor inom byggindustrin är osäker på grund av litet antal i urvalet

Olika produktion kräver olika arbetstider

Vad för fler faktorer än andel kvinnor kan då tänkas bidra till skillnaden i andel deltidssarbetande mellan olika sektorer. Ytterligare en faktor är troligen själva produktionen och behovet av bemanning över dygnet. Inom servicesektorn, dit såväl handel som kommun och landsting räknas, varierar ofta behovet av bemanning över såväl dygnet som veckan. Handeln har mest kunder på eftermiddagar, kvällar och helger och vårdtagarna inom äldreomsorgen behöver mest hjälp och omsorg morgon och kväll. Personalen arbetar därför ofta efter någon typ av skift eller schema med varierande arbetstid olika dagar, och som ofta inte summerar till heltid.

Produktionen inom tillverkningsindustrin varierar däremot vanligen inte på samma sätt över dygnet. Maskiner och husbygge går för fullt måndag-fredag klockan 7-16, men står still däremellan. Behovet av deltidssanställda är därför relativt litet.

Mertid istället för övertid

En annan tänkbar faktor kan vara att arbetsgivare vill hålla nere kostnaden för övertid vid arbetstoppar. Ett sätt är då att först beordra deltidssanställda att arbeta *mertid*. Mertid är arbetad tid utöver överenskomna deltid och ger vanligen ingen övertidsersättning. Övertidsersättning betalas först när den totala arbetstiden överstiger normtidsmättet för heltid.

Heltid i botten

Av de drygt en miljon deltidsarbetande har drygt var 4e, 27 procent, en heltidsanställning i botten. Det vill säga att de frivilligt har minskat sin arbetstid men kan öka den igen när de så vill (mer om frivillig och ofrivillig deltid i kapitel 4).

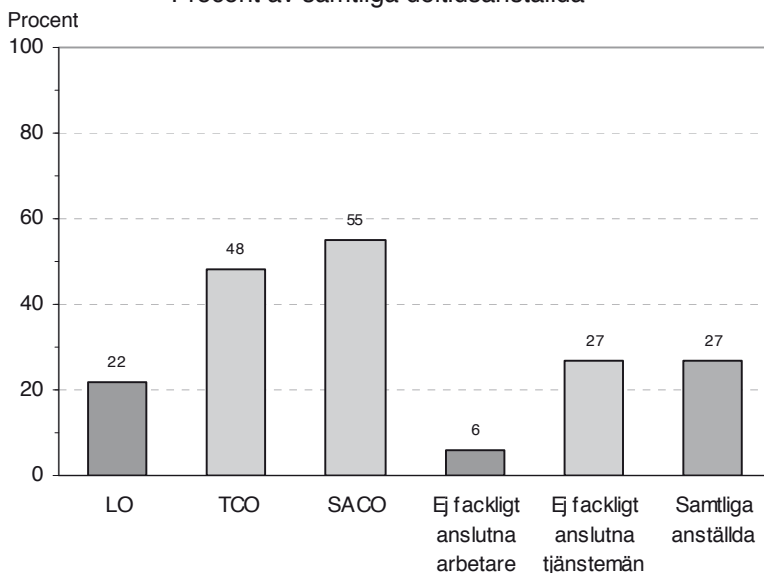
Varannan TCO- och SACO-medlem men bara var 5e LO-medlem

Heltid i botten är betydligt vanligare bland tjänstemän än bland arbetare. Av alla deltidsarbetande TCO- och SACO-medlemmar har 48 procent respektive 55 procent heltid i botten. Av alla deltidsarbetande LO-medlemmar har endast 22 procent heltid i botten (se diagram 2.5 och tabell 2.4).

6 procent ej anslutna

Klart minst andel med heltid i botten har ej fackligt anslutna arbetare. Av dessa har endast 6 procent heltid i botten. Anmärkningsvärt för denna grupp är även att hela 23 procent varken svarat ja eller nej på frågan (uppgift saknas). Det ger en fingervisning om hur dåligt denna grupp, i huvudsak ungdomar, har koll på sina anställningsvillkor.

Diagram 2.5 Heltid i botten år 2009
Procent av samtliga deltidsanställda

Tabell 2.4 Heltidsanställning i botten. År 2009 *

	Antal Heltid i botten		Uppgift saknas	Samtliga deltid	Procent Heltid i botten		Uppgift saknas	Samtliga deltid
	Ja	Nej			Ja	Nej		
Samtliga anställda *	284 600	661 000	110 600	1 056 200	27	63	10	100
LO	75 500	239 600	25 300	340 400	22	70	7	100
TCO	101 300	100 900	7 000	209 100	48	48	3	100
SACO	44 800	32 800	3 200	80 800	55	41	4	100
Ej fackligt anslutna								
Arbetare	15 700	179 100	57 400	252 200	6	71	23	100
Tjänstemän	43 300	99 000	15 500	157 700	27	63	10	100

* I tabellbilagan redovisas Tabell 2.4 även efter kön

3

Procent deltid och vanligen arbetad tid

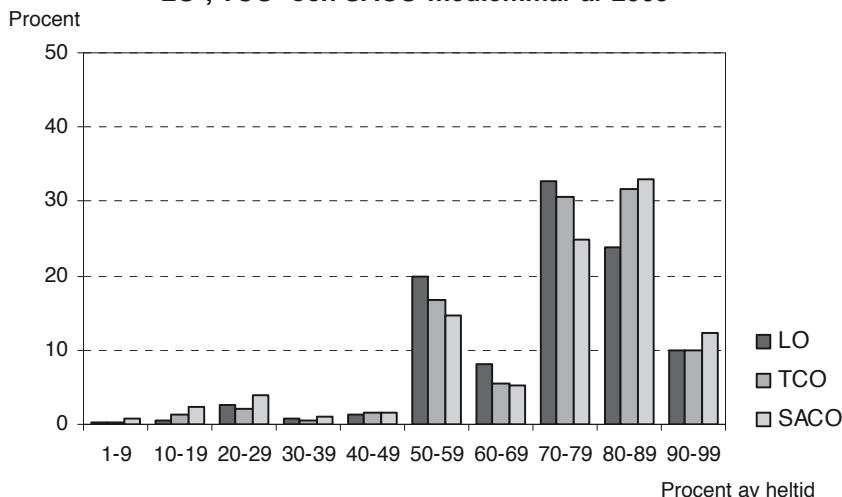
Av samtliga deltidsarbetande LO-medlemmar har nästan alla, 95 procent, en deltid motsvarande 50 procent eller mer av en heltid. Endast 5 procent har alltså deltidsarbete som är mindre än 50 procent. Samma fördelning gäller i stort sett även för TCO- och SACO-medlemmar medan en betydligt större andel av de ej fackligt anslutna har deltid på mindre än 50 procent (se diagram 3.1 och tabell 3.1 nedan samt i tabellbilagan).

73 procent deltid i genomsnitt – motsvarar 29 timmar

Såväl LO-medlemmar som TCO- och SACO-medlemmar arbetar i huvudsak deltid motsvarande mellan 70-79 eller 80-89 procent av en heltid. Vanligast därefter är 50-59 procent deltid följt av 90-99 procent medan endast ett fåtal arbetar mindre än 50 procent av en heltid.

Genomsnittet för deltidens procentuella storlek är nästan lika stor för såväl LO- som TCO- och SACO-medlemmar, cirka 73 procent. Högst är den för TCO-medlemmar med 73,7 procent medan den är strax över 72 procent för både LO- och SACO-medlemmar. Räknat i timmar motsvarar det cirka 29 timmar av en heltid på 40 timmar per vecka

**Diagram 3.1 Hur många procent är din deltid på?
LO-, TCO- och SACO-medlemmar år 2009**

Tabell 3.1 Hur många procent är din deltid på? År 2009 *

	Antal Deltid i procent				Uppgift saknas	Samtliga deltid	Procent (exkl. uppgift saknas) Deltid i procent			
	1-49	50-69	70-79	80-99			1-49	50-69	70-79	80-99
LO	16 300	83 900	98 000	100 200	42 000	340 400	5	28	33	34
TCO	10 700	44 000	60 200	82 000	12 200	209 100	5	22	31	42
SACO	7 300	15 000	18 700	33 900	5 900	80 800	10	20	25	45
Ej fackligt anslutna										
Arbetare	48 900	46 900	31 600	25 000	99 800	252 200	32	31	21	16
Tjänstemän	24 600	37 400	29 200	35 300	31 200	157 700	19	30	23	28
Samtliga anställda	109 500	231 600	240 400	280 000	194 700	1 056 200	13	27	28	33

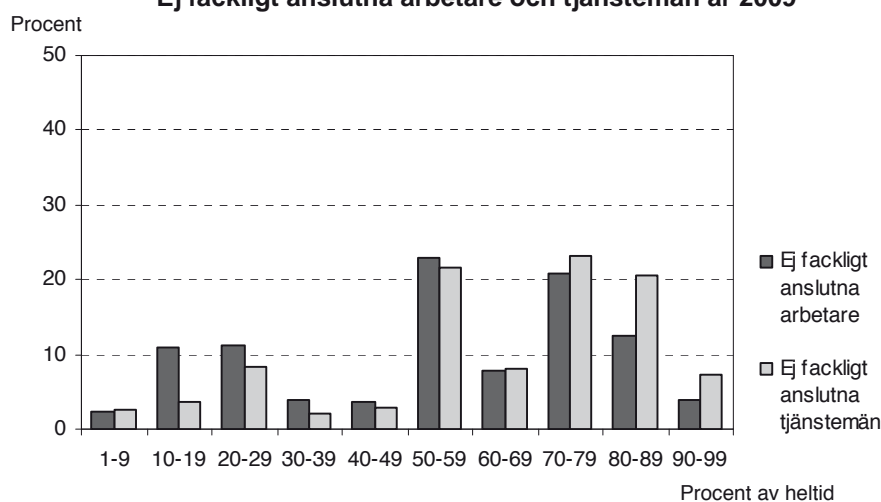
* I tabellbilagan är tabell 3.1 även uppdelad efter kön samt fler grupper deltid i procent

Var 3e ej fackligt ansluten jobbar mindre än 50 procent

Bland ej fackligt anslutna är det vanligt med deltid under 50 procent. Bland ej fackligt anslutna arbetare arbetar var 3e deltidsanställd, 32 procent eller 48 000 personer, mindre än 50 procent av en heltid (se diagram 3.2 och tabell 3.1). Däribland troligen många studerande och ungdomar som enbart jobbar kvällar eller helger. I genomsnitt är deltiden för ej fackligt anslutna arbetare cirka 55 procent vilket motsvarar cirka 22 timmar av en heltid på 40 timmar per vecka.

Även ej fackligt anslutna tjänstemän arbetar till stor del mindre än 50 procent av heltid, 19 procent, men den genomsnittliga deltiden ligger på cirka 64 procent motsvarande cirka 26 timmar av heltid på 40 timmar per vecka.

Diagram 3.2 Hur många procent är din deltid på? Ej fackligt anslutna arbetare och tjänstemän år 2009

Vanligen arbetad tid

Ytterligare ett mått på hur arbetstiden skiljer sig mellan olika grupper är att mäta den vanligen arbetade tiden. Detta dock utan hänsyn till om respektive anställning är på hel- eller deltid.

LO-medlemmar arbetar 35,8 timmar i veckan i genomsnitt

Det genomsnittliga antalet vanligen arbetade timmar för en LO-medlem är 35,8 timmar i veckan. Det är nästan exakt lika mycket som de 35,7 timmar som är genomsnittet för samtliga anställda. TCO- och SACO-medlemmar arbetar dock vanligen några timmar mer per vecka. Högst vanligen arbetad tid har SACO-medlemmar med 38,2 timmar följt av TCO-medlemmar men 37,2 timmar.

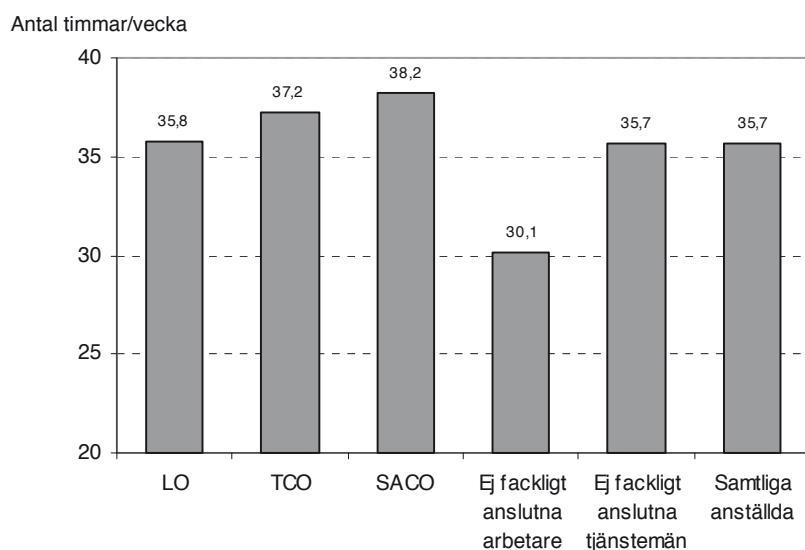
Ej fackligt anslutna arbetare arbetar minst

Minst vanligen arbetad tid har ej fackligt anslutna arbetare, 30,1 timmar per vecka, medan ej fackligt anslutna tjänstemän vanligen arbetar lika mycket som genomsnittet för samtliga anställda, det vill säga 35,7 timmar per vecka.

Inte bara deltid förklarar skillnaden

Att rakt av jämföra vanligen arbetad tid för arbetare och tjänstemän bör göras med försiktighet. Olika andel deltidsarbetande är en del av förklaringen men även andra skillnader vad gäller arbetstid spelar också in. Exempelvis är skiftarbete betydligt vanligare bland arbetare än bland tjänstemän och skiftarbete innebära ofta att arbete på heltid motsvarar 30-35 timmar per vecka. De flesta tjänstemän arbetar enbart kontorstid, det vill säga dagtid och vardagar, och då är arbetstiden vanligen cirka 40 timmar per vecka (mer om detta i kapitel 6 Arbetstidens förläggning).

Diagram 3.3 Genomsnittligt antal vanligen arbetade timmar år 2009

LO-kvinnor arbetar 5 timmar mindre än LO-män

Kvinnor arbetar mindre antal timmar än män. För samtliga anställda skiljer det nästan 4 timmar då kvinnor i genomsnitt arbetar 33,7 timmar per vecka och män 37,5 timmar.

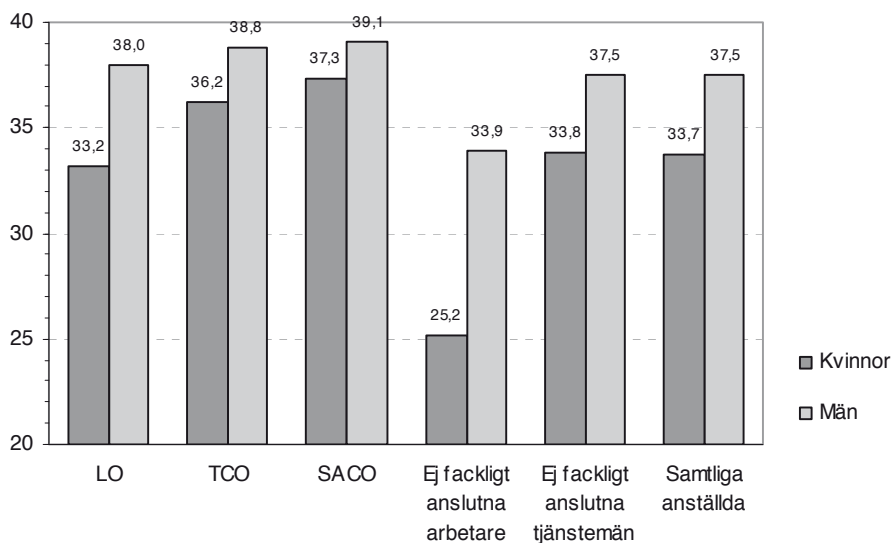
Bland LO-medlemmar är skillnaden nästan 5 timmar (4,8) då LO-kvinnor arbetar 33,2 timmar per vecka medan LO-män arbetar 38,0 timmar.

Bland ej fackligt anslutna är skillnaden nästan 9 timmar

Störst skillnad mellan kvinnor och män är det dock bland ej fackligt anslutna arbetare. Bland dessa arbetar kvinnorna endast 25,2 timmar per vecka medan männen arbetar 34,1 timmar, det vill säga nästan 9 timmar (8,7) mer än kvinnorna.

**Diagram 3.4 Genomsnittligt antal vanligen arbetade timmar år 2009
Kvinnor och män**

Antal timmar/vecka

4

Anledning till att arbeta deltid

Deltidsarbete är inte alltid av ondo. För vissa kan det vara en förmån att kunna minska sin arbetstid. De flesta arbetar dock deltid ofrivilligt, det vill säga att de skulle vilja arbeta mer tid om de kunde.

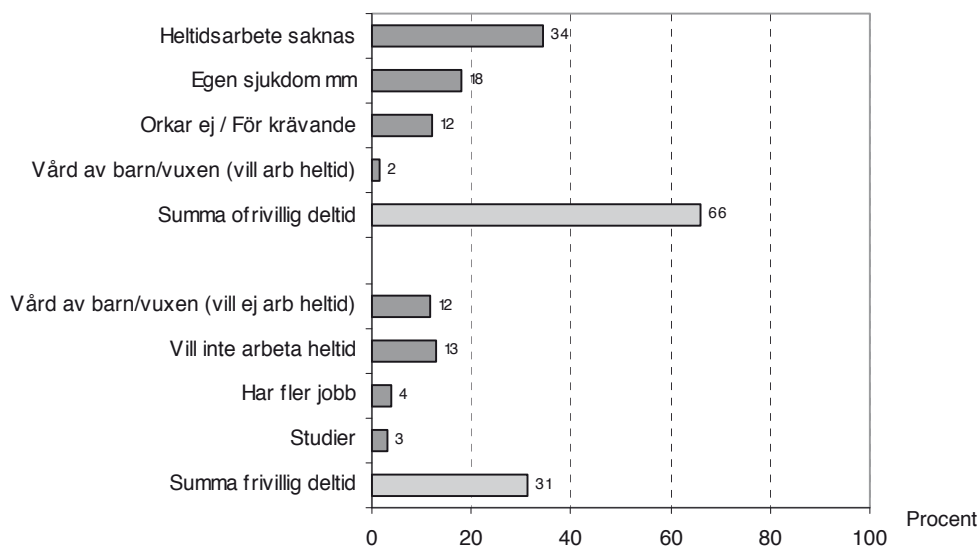
LO-medlemmar - 66 procent ofrivillig deltid

Av samtliga 340 400 deltidsarbetande LO-medlemmar uppger 66 procent att de gör det ofrivilligt. De vanligaste anledningarna till ofrivillig deltid för LO-medlemmar är att *heltidsarbete saknas* (34 procent). Närmast därefter kommer, *egen sjukdom* (18 procent), *orkar inte* (12 procent) och *vård av barn/vuxen* (2 procent) (se diagram 4.1 och tabell 4.1 i tabellbilagan).

31 procent frivillig deltid

31 procent av alla deltidsarbetande LO-medlemmar uppger att de arbetar deltid frivilligt och inte vill arbeta mer tid. Den vanligaste anledningen till frivillig deltid är att helt enkelt *inte vilja arbeta mer* (13 procent). Närmast därefter kommer *vård av barn/vuxen* även om barntillsyn/tillsyn kan ordnas (12 procent), *har fler jobb* (4 procent), och *studier* (3 procent).

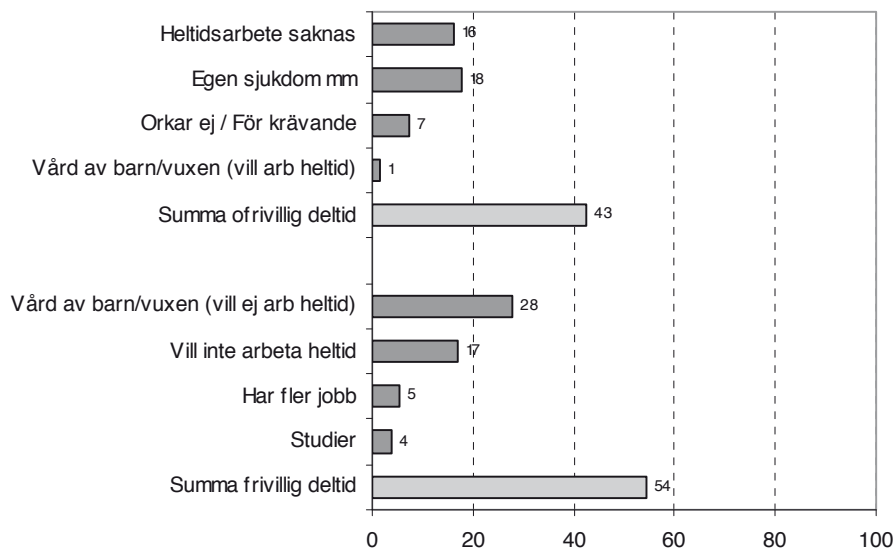
Diagram 4.1 Anledning till att arbeta deltid år 2009. Procent LO-medlemmar

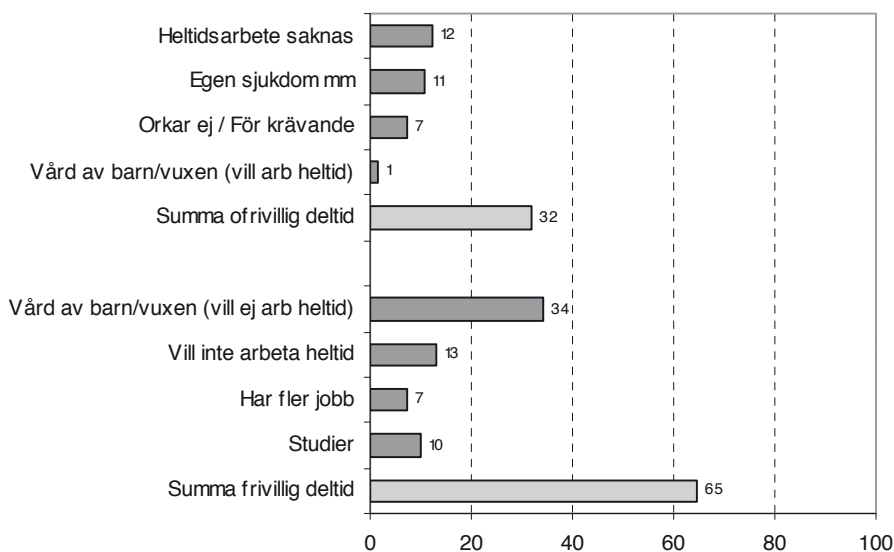
De flesta TCO- och SACO-medlemmar arbetare frivillig deltid

De flesta deltidsarbetande TCO- och SACO-medlemmar arbetar deltid frivilligt (54 respektive 65 procent) och den vanligaste anledningen är vård av barn (se diagram 4.2 och 4.3). Den anledning till deltidsarbete som mest skiljer LO-medlemmar från TCO- och SACO-medlemmar är att heltid saknas. Detta tycks inte var något större problem för TCO- och SACO-medlemmar då endast 16 respektive 12 procent av dessa uppger den anledningen medan 32 procent av LO-medlemmarna gör det.

Diagram 4.2 Anledning till att arbeta deltid år 2009. Procent TCO-medlemmar

Diagram 4.3 Anledning till att arbeta deltid år 2009. Procent SACO-medlemmar

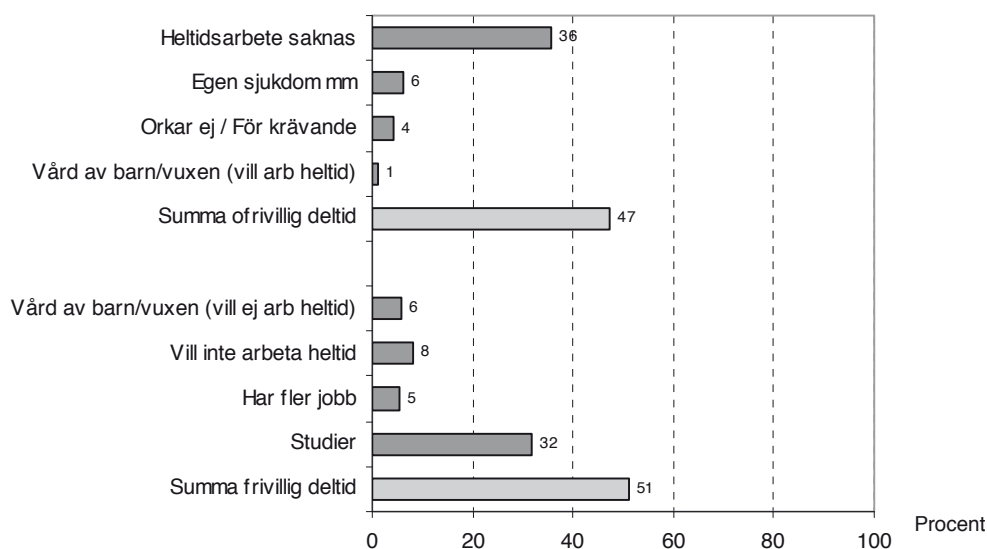

Ej fackligt anslutna arbetarna - Frivillig och ofrivillig lika vanligt

Bland deltidsarbetande ej fackligt anslutna arbetarna är det ungefär lika vanligt med frivillig som ofrivillig deltid. Av de totalt 252 000 deltidsarbetande ej fackligt anslutna arbetarna svarar 51 procent att de arbetar deltid frivilligt medan 47 vill arbeta mer.

Av dem som arbetar deltid frivilligt så är studier den främsta anledningen (32 procent) medan den främsta anledningen till ofrivilligt deltidsarbete är att heltidsarbete saknas (36 procent).

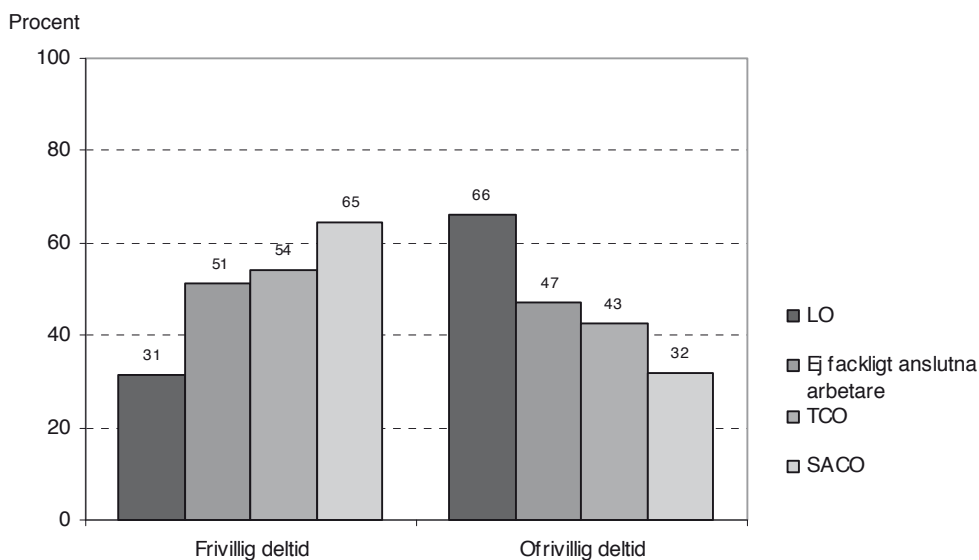
Diagram 4.4 Anledning till deltidsarbete år 2009. Procent
Ej fackligt anslutna arbetare

Frivillighetspyramiden

Diagram 4.5 visar med pyramidabel tydlighet hur klasstillhörigheten påverkar frivillighetsgraden i deltidsarbetet. Minst andel frivillig deltid har LO-medlemmarna medan de högutbildade tjänstemännen inom SACO har mer än dubbelt så hög andel frivilligt deltidsarbetande som bland LO-medlemmar. Mellan dessa ytterligheter placerar sig de låg- och mellanutbildade TCO-tjänstemännen samt ej fackligt anslutna arbetare (och studenter).

Diagram 4.5 Frivillig och ofrivillig deltid år 2009. Procent

Kollektivavtalad rätt till heltid skulle ge över 200 000 arbetare heltid

De fyra vanligaste anledningarna till ofrivilligt deltidsarbete är alltså att heltidsarbete saknas, egen sjukdom, orkar ej och vård av barn/vuxen. Cirka 208 400 LO-medlemmar uppger dessa anledningar till varför de arbetar deltid. Men även om alla dessa *vill* arbeta mer så är det inte alla som även *kan* arbeta mer. Sjukdom eller brist på ork gör mer arbete omöjligt för många. Den grupp LO-medlemmar som både *vill och kan* arbeta mer begränsas därmed till de 108 500 personer som uppger att heltidsarbete saknas. Det är troligen i första hand denna grupp LO-medlemmar som direkt skulle påverkas om rätt till heltid skrivs in i kollektivavtalen.

Till dessa bör dock även räknas de 69 100 ej fackligt anslutna arbetare som också anger att heltidsarbete saknas. Några av de cirka 7 000 arbetare som anger vård av barn/vuxen som anledning kan troligen också räknas in. Totalt blir det då cirka 180 000 arbetare kan ha nytta av en avtalad rätt till heltid.

Över 207 600 arbetare arbetar deltid p.g.a. att heltid saknas. Av dessa är:
 108 500 LO medlemmar
 69 100 Ej fackligt anslutna arbetare
 30 000 36% av de 82 500 arbetare som ej uppgett anledning till deltid

Det finns dock ytterligare 82 600 arbetare i denna undersökning som inte svarat på frågan om anledning till deltidsarbete (uppgift saknas). Om det antas att dessa är fördelade likadant som de som svarat, det vill säga med 35 procent som svarar att heltidsarbete saknas, skulle det bli ytterligare cirka 30 000 ofrivilligt deltidsarbetande som vill och kan arbeta mer, därmed totalt en bit över 200 000 arbetare.

Men även 75 000 tjänstemän

Även många tjänstemän skulle kunna dra nytta av en kollektivavtalad rätt till heltid. Inte lika många som bland arbetarna men totalt är det nästan 75 000 tjänstemän som uppger att de arbetar ofrivillig deltid på grund av att heltidsarbete saknas.

75 000 tjänstemän arbetar deltid p.g.a. att heltid saknas. Av dessa är:

32 000	TCO-medlemmar
9 600	SACO-medlemmar
28 300	Ej fackligt anslutna tjänstemän
4 000	16% av de tjänstemän som ej uppgett anledning till deltid (totalt 25 000)

5

Heltids- och deltidarbete år 1990-2009

Andelen deltidarbete har varit relativt stabil de senaste 20 åren. Det gäller främst LO-, TCO- och SACO-medlemmar medan andelen deltidarbete svängt lite mer bland ej fackligt anslutna.

Från 27 till 26 procent på 20 år

Andelen deltidarbete bland LO-medlemmarna är nästan lika stor idag som år 1990, 26 respektive 27 procent. Även åren däremellan har andelen legat runt 27 procent. Undantaget är år 1995 då andelen deltidarbete toppade med 31 procent. Det var dock i slutet av den kris på arbetsmarknaden som pågick första halvan av 1990-talet. Även andelen deltidarbete TCO- och SACO-medlemmar har varit stabilt och legat runt 20 procent sedan år 1990 (se diagram 5.1 och 5.2 samt tabell 5.1 i tabellbilagan).

OBS! Vanligen arbetad tid

I detta avsnitt används den gamla definitionen på hel- och deltid. Det vill säga den definition som användes före 2005 års AKU. Då definierades deltidarbete enligt följande:

Deltid = Mindre än 35 timmar vanligen arbetad per vecka

Heltid = 35 timmar eller mer i vanligen arbetad tid per vecka

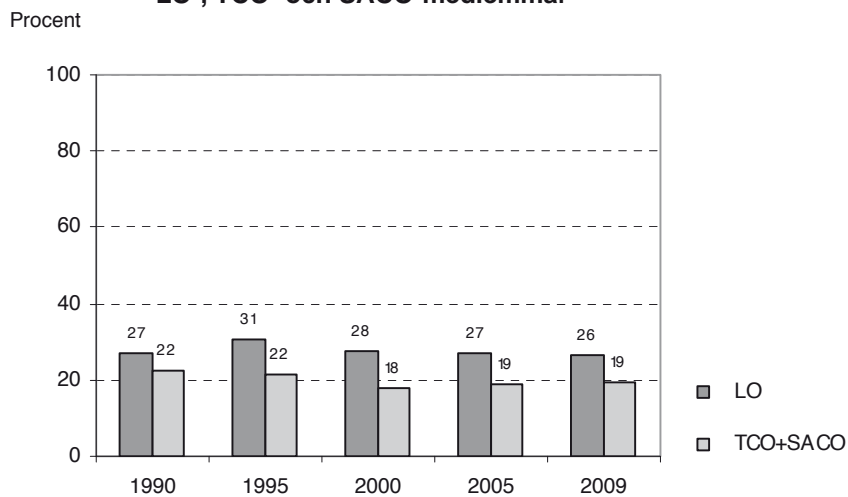
Från och med AKU år 2005 uppger den intervjuade själv om anställningen är på heltid eller deltid. Men för att statistiken ska bli jämförbar hela mätperioden, år 1990-2009, så används här bara den gamla definitionen för alla år.

Ej fackligt anslutna arbetare troligen stadigt runt 45 procent

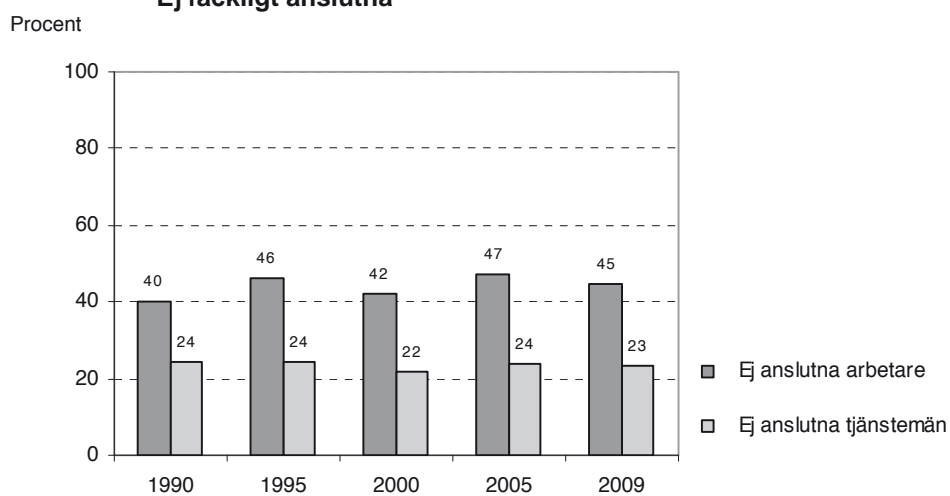
Bland ej fackligt anslutna har dock andelen deltidarbete varierat lite mer över tiden, åtminstone bland arbetare. För dessa var andelen deltidarbete lägst år 1990 med 40 procent och som högst år 2005 med 47 procent. Denna grupp är dock den minsta som här redovisas och den statistiska felmarginalen är större än för övriga grupper så ett rimligt antagande är att andelen även för denna grupp varit relativt stabil och mestadels legat runt 45 procent.

Inte heller andelen deltidarbete ej fackligt anslutna tjänstemän har varierat speciellt mycket utan mestadels legat strax under 25 procent.

Diagram 5.1 Deltidsarbetande* år 1990-2009. Procent LO-, TCO- och SACO-medlemmar

Diagram 5.2 Deltidsarbetande* år 1990-2009. Procent Ej fackligt anslutna

* Deltidsarbetande är i detta avsnitt definierade som de som har 1-34 timmar i vanligen arbetad tid per vecka

6

Arbetstidens förläggning

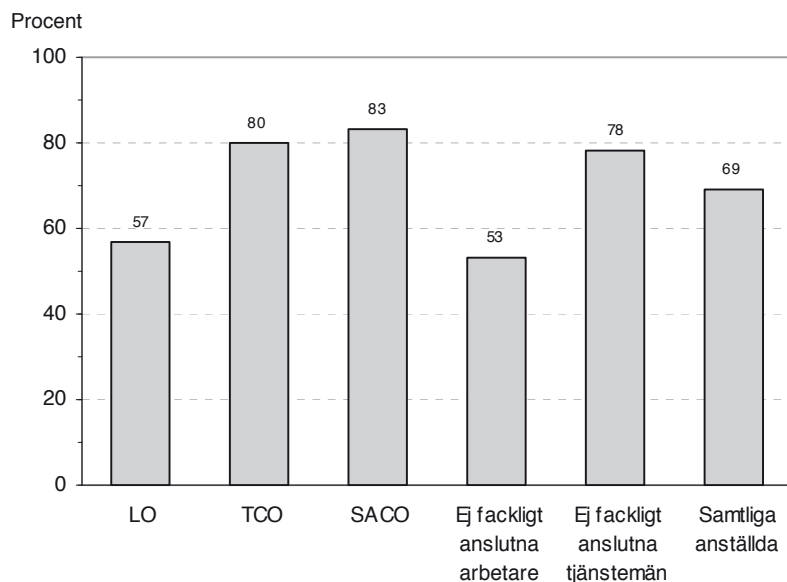
I detta avsnitt görs en kartläggning av hur arbetstiden är förlagd över såväl dygnet som veckan för anställda fördelade efter klass och kön. Det vill säga vilka timmar på dygnet och vilka dagar i veckan som folk arbetar.

Resultaten visar att det främst är arbetare som arbetar dygnets alla timmar alla dagar i veckan.

Enbart dagtid 06-18

69 procent av alla anställda arbetar enbart dagtid, det vill säga mellan klockan 06-18. Skillnaden är dock stor mellan arbetare och tjänstemän då det främst är tjänstemän som arbetar dagtid. Runt 80 procent av såväl TCO- och SACO-medlemmar som ej fackligt anslutna tjänstemän arbetar enbart dagtid. Bland arbetare är det bara drygt hälften som enbart arbetar dagtid. Av LO-medlemmarna arbetar 57 procent dagtid och av ej fackligt anslutna arbetare 53 procent (se diagram 6.1 och tabell 6.1 i tabellbilagan).

Diagram 6.1 Arbetar enbart dagtid (06-18) år 2009

Kväll 18-22

Knappt var 3:e anställd (30 procent) arbetar kväll (18-22) någon gång per månad. Hälften av dessa, totalt 15 procent, arbetar kväll minst hälften av sina arbetsdagar. Främst är det arbetare och kvinnor som arbetar kväll (se diagram 6.2 och tabell 6.1 i tabellbilagan).

Kväll-frågor i AKU

Frågorna i AKU gällande arbete på kvällstid (18-22) är formulerade enligt följand:

Arbetade du kväll någon gång under de senaste 4 veckorna?

Gjorde du det minst hälften av dina arbetsdagar under den perioden?

41 procent kvällsarbetande LO-medlemmar

Knappt en halv miljon eller 41 procent av alla LO-medlemmar arbetar kväll någon gång i månaden. 23 procent gör det minst hälften av sina arbetsdagar. Bland ej fackligt anslutna arbetare är nivån ännu lite högre då 43 procent arbetar kväll någon gång och 27 procent minst hälften av arbetsdagarna.

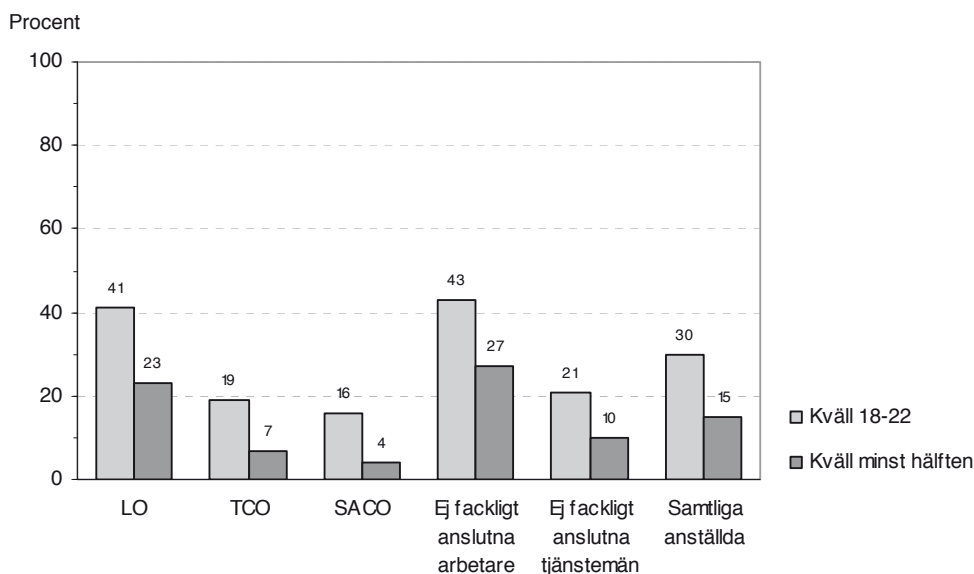
Tjänstemän arbetar inte kväll i samma omfattning som arbetare. Runt 20 procent av tjänstemännen arbetar kväll någon gång i månaden och mellan 10 och 4 procent gör det minst hälften av arbetsdagarna.

Varannan LO-kvinna arbetar kväll – var 3:e LO-man

Bland arbetare är det främst kvinnor som arbetar kväll. 50 procent av LO-kvinnorna arbetar kväll någon gång i månaden medan 33 procent av LO-männen gör det. Skillnaden är dock mindre vad gäller de LO-medlemmar som arbetar kväll minst hälften av arbetsdagarna då 27 procent av LO-kvinnorna och 21 procent av LO-männen gör det (se tabell 6.1 i tabellbilagan).

Bland tjänstemän är skillnaden mellan kvinnor och män marginell.

Diagram 6.2 Arbetar kväll (18-22) år 2009

Natt 22-06

Även mitt i nätterna är det många som arbetar. Långträderna rullar dygnet och många industrier kör treskift. Krogar och restauranger är öppna lång in på småtimmarna och sjukvården får aldrig ta paus. Drygt var 10e anställd (12 procent) arbetar natt någon gång i månaden. Var 20e anställd (5 procent) gör det minst hälften av arbetsdagarna. De flesta av nattarbetarna är arbetare och till lika stora delar kvinnor som män (se diagram 6.3 och tabell 6.1 i tabellbilagan)

Natt-frågor i AKU

Frågorna i AKU gällande arbete på natten (22-06) är formulerade enligt följand:

Arbetade du natt någon gång under de senaste 4 veckorna?

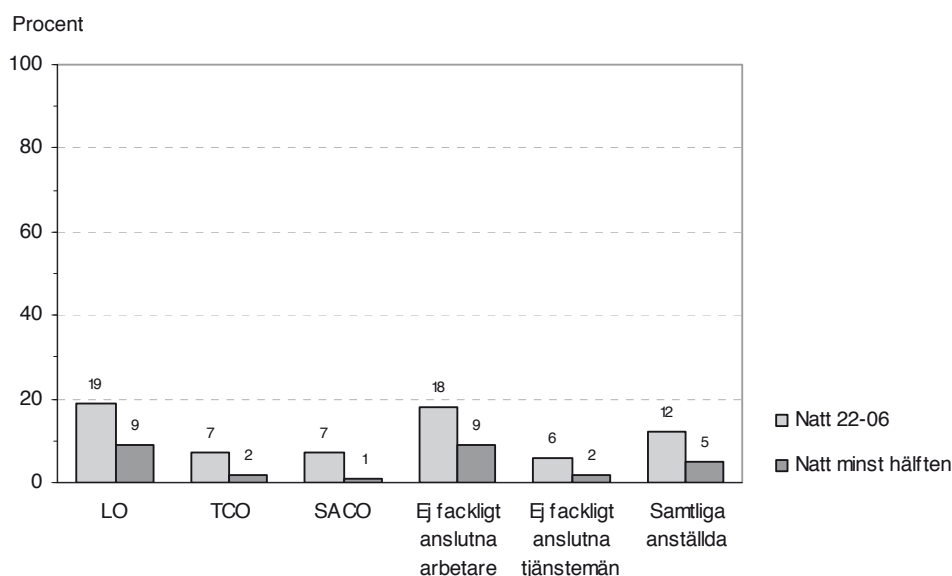
Gjorde du det minst hälften av dina arbetsdagar under den perioden?

Var 5e LO-medlem arbetar natt

Nästan var 5e LO-medlem (19 procent) arbetar natt någon gång i månaden. Nästan var 10e (9 procent) gör det minst hälften av sina arbetsdagar. Nästan samma procent gäller även för ej fackligt anslutna arbetare medan tjänstemän arbetar natt mer sällan, cirka 7 procent någon gång i månaden och 1-2 procent mer än hälften av arbetsdagarna.

Kvinnor och män arbetar natt i nästan samma omfattning bland såväl arbetare som tjänstemän. Det gäller såväl de som bara arbetar natt någon gång och de som gör det minst hälften av arbetsdagarna.

Diagram 6.3 Arbetar natt (22-06) år 2009

Enbart vardagar

70 procent av samtliga anställda jobbar enbart vardagar. Nästen lika stor andel, 69 procent, jobbar enbart dagtid. Något mindre andel, 64 procent, jobbar enbart vardagar och enbart dagtid. Arbete på vardagar och dagtid gäller dock främst tjänstemän och mer sällan arbetare (se diagram 6.4 och tabell 6.2 i tabellbilagan).

Vardag-frågor i AKU

De som svarat *nej* på frågan om arbete på lördag och/eller söndag redovisas här som att de enbart arbetar vardagar. Detta på grund av att i AKU ställs inte frågan om arbete på enbart vardagar till alla utan bara till de som svarat att de enbart arbetar dagtid. Det ger en underskattning av antalet som enbart arbetar vardagar eftersom några troligen arbetar kväll och/eller natt.

5 av 10 LO-medlemmar arbetar enbart vardagar och dagtid

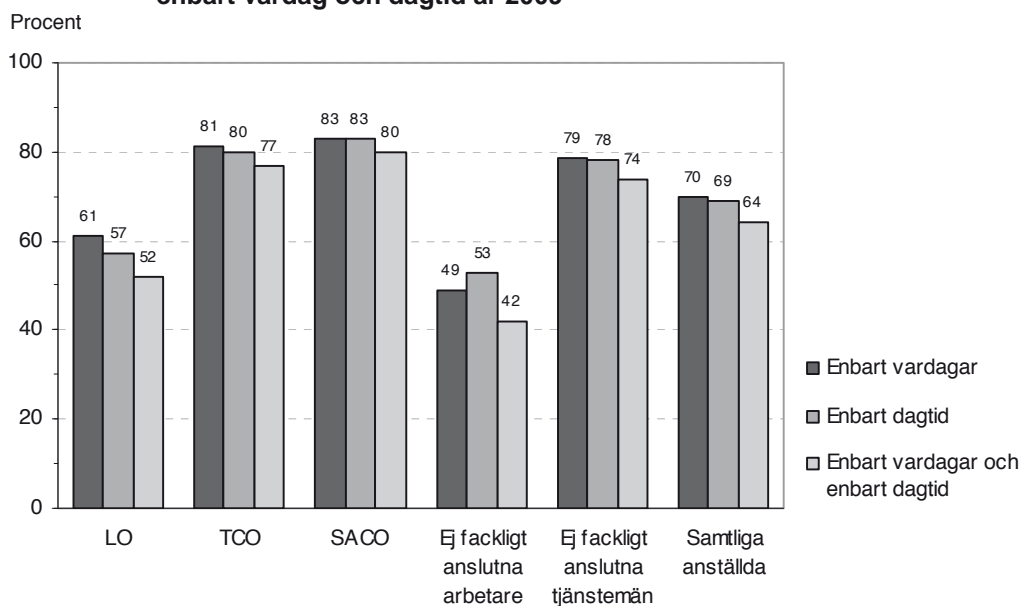
Av LO-medlemmarna arbetar 61 procent enbart vardagar. Resterande 39 procent arbetar alltså även på lördagar och söndagar (se följande avsnitt). Varannan LO-medlem, 52 procent, arbetar såväl enbart vardagar som enbart dagtid.

Ej fackligt anslutna arbetare är dock den grupp som till minst del arbetar enbart vardagar (49 procent) liksom enbart vardagar och dagtid (42 procent).

8 av 10 tjänstemän arbetar kontorstid

En betydligt större andel av tjänstemännen arbetar enbart på vardagar liksom enbart dagtid. Av TCO- och SACO-medlemmarna arbetar cirka 82 procent enbart vardagar. Nästan lika stor del, knappt 80 procent, arbetar dessutom såväl enbart vardagar som enbart dagtid. 8 av 10 TCO- och SACO-medlemmar arbetar alltså vad som brukar kallas kontorstid. Det gäller i nästan lika hög grad även de ej fackligt anslutna tjänstemännen.

Diagram 6.4 Arbetar enbart vardag, enbart dagtid och enbart vardag och dagtid år 2009

Lördagar och söndagar

Knappt var 3e anställd (30 procent) arbetar lördagar och/eller söndagar. Drygt var 10e (11 procent) gör det minst varannan lördag och/eller söndag. Och liksom all annan arbetstid så är skillnaden stor mellan arbetare och tjänstemän (se diagram 6.5 och tabell 6.2 i tabellbilagan).

Lördag/söndag-frågor i AKU
Frågorna i AKU gällande arbete på lördagar och söndagar är formulerade enligt följand:

*Arbetar du lördagar?
Gör du det minst hälften av lördagarna?*

*Arbetar du söndagar?
Gör du det minst hälften av söndagarna?*

39 procent av LO-medlemmarna arbetar helg

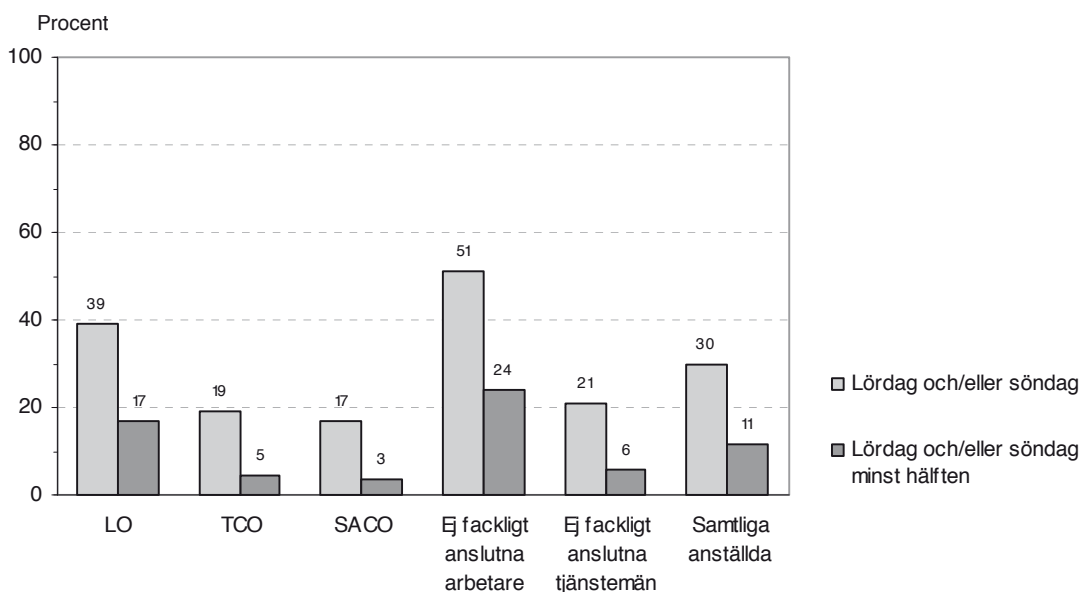
Mer än var 3e LO-medlem (39 procent) arbetar helg, det vill säga på lördagar och/eller söndagar. Nästan var 5e (17 procent) gör det minst varannan helg.

Bland ej fackligt anslutna arbetare är helgarbete ännu vanligare. Drygt varannan (51 procent) arbetar lördag och/eller söndag och var 4e (24 procent) gör det minst varannan helg. Som nämnts tidigare ingår i denna grupp många studerande som går i skolan på dagarna och drygar ut studiebidraget med att arbeta på kvällar och helger.

20 procent tjänstemän arbetar helg – men bara 5 procent minst varannan helg

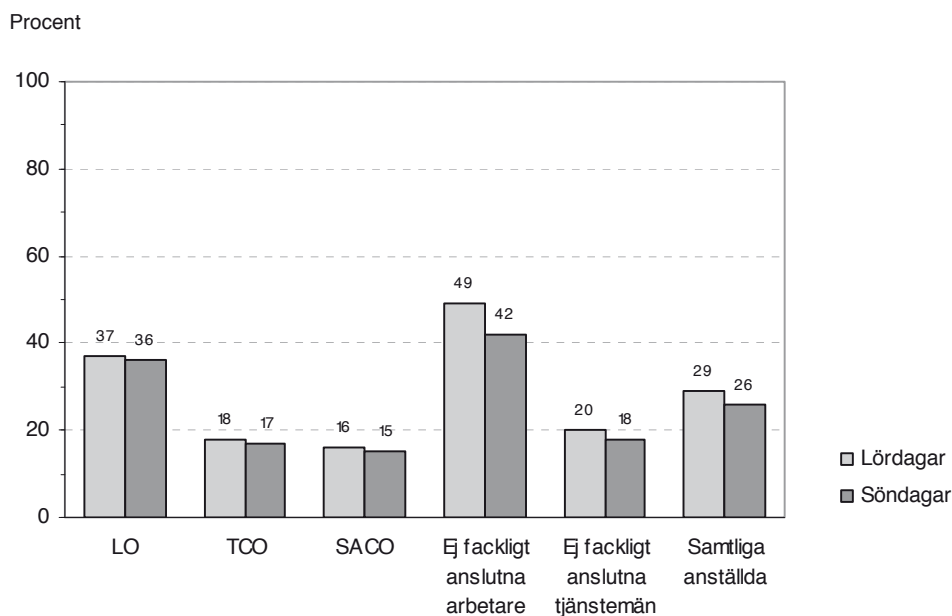
Även många tjänstemän arbetar lördagar och/eller söndagar. Cirka 18 procent av TCO- och SACO-medlemmarna gör det liksom 21 procent av ej fackligt anslutna tjänstemän. Det är dock en relativt liten del, endast cirka 5 procent, av tjänstemännen som gör det minst varannan lördag/söndag,

Diagram 6.5 Arbetar lördagar och/eller söndagar år 2009

En uppdelning av hur många som jobbar lördagar respektive hur många som jobbar söndagar var för sig ger ungefär samma resultat som redovisningen ovan i diagram 6.5 där alla som jobbar antingen lördagar eller söndagar eller både och är summerade. Det vill säga att de flesta som jobbar lördagar även jobbar söndagar och vice versa. Samma sak gäller de som jobbar minst hälften av lördagarna/söndagarna. Det är alltså nästan lika stor andel anställda som arbetar lördagar (29 procent) som arbetar söndagar (26 procent) som arbetar lördagar och/eller söndagar (30 procent).

Diagram 6.6 Arbetar lördagar respektive söndagar år 2009

Skift eller schema

Knappt var 4:e anställd (23 procent) arbetar skift eller efter någon typ av schema där arbetstiden är förlagd till olika tider på dygnet. Skillnad är återigen stor mellan arbetare och tjänstemän samt mellan kvinnor och män (se diagram 6.7 och tabell 6.3 i tabellbilagan).

Skift/schema-frågor i AKU
Frågorna i AKU gällande arbete i skift eller efter schema är formulerade enligt följand:

Arbetar du skift eller efter någon annan typ av schema där arbetstiden är förlagd till olika tider på dygnet?

Varannan LO-kvinna arbetar skift eller schema

LO-kvinnor är den grupp som till klart störst del arbetare skift eller efter schema. Nästan varannan (45 procent) av LO-kvinnorna gör det. Närmast efter kommer kvinnliga arbetare som ej är fackligt anslutna (37 procent).

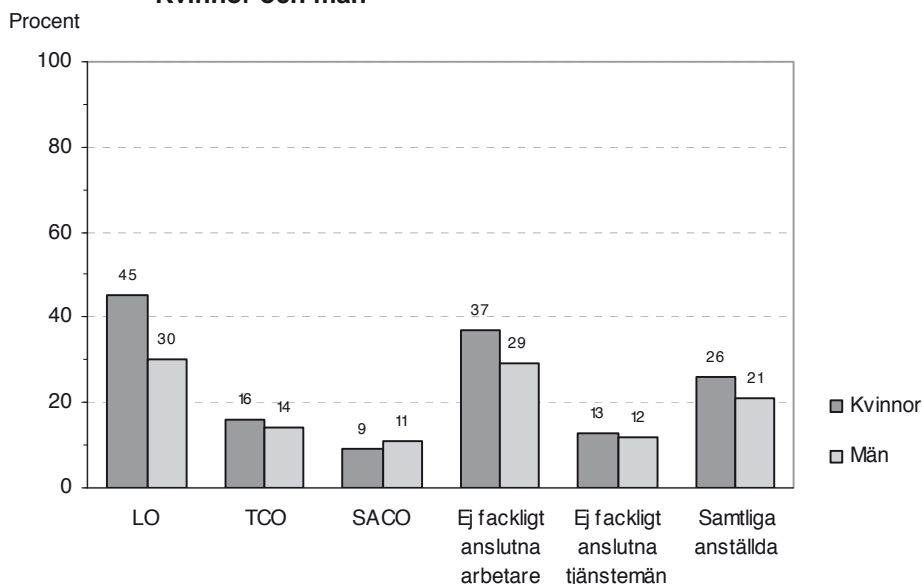
Var 3:e LO-man

Bland manliga arbetare jobbar knappt var 3:e man (30 procent) skift eller schema. Det gäller såväl LO-medlemmar som ej fackligt anslutna arbetare.

Var 10:e tjänsteman

Tjänstemän arbetar skift eller schema i betydligt mindre omfattning än arbetare. Det gäller såväl kvinnor som män. Av TCO-medlemmarna arbetar cirka 15 procent skift eller schema medan cirka 10 procent av såväl SACO-medlemmar som ej fackligt anslutna tjänstemän gör det.

Diagram 6.7 Arbetar skift eller efter schema år 2009
Kvinnor och män

Tabellbilaga

Tabell 2.1 Hel- och deltidssarbete efter klass och kön. Anställda år 2009

Tabell 2.2 Deltidssarbete efter klass, kön och ålder. År 2009

Tabell 2.3 Deltidssarbete och andel kvinnor efter sektor och kön. År 2009

Tabell 2.4 Heltidsanställning i botten. Deltidssarbete år 2009

Tabell 3.1 Hur många procent är din deltid på? Deltidssarbete år 2009

Tabell 4.1 Anledning till att arbeta deltid. Deltidssarbete år 2009

Tabell 5.1 Vanligen arbetad tid (timmar per vecka). Anställda år 1990 - 2009 kv 1

Tabell 6.1 Arbetstidens förläggning över dygnet. Anställda år 2009

Tabell 6.2 Arbetstidens förläggning över veckan och dygnet. Anställda år 2009

Tabell 6.3 Arbetstidens förläggning över veckan och skift eller schema. År 2009

Tabell 2.1 Hel- och deltidssarbetande efter klass och kön. Anställda år2009

		Antal anställda			Procent		
		Heltid	Deltid	Samtliga	Heltid	Deltid	Samtliga
Båda könen	Samtliga	2 872 700	1 056 200	3 929 400	73	27	100
	LO	871 700	340 400	1 212 100	72	28	100
	TCO	721 400	209 100	930 500	78	22	100
	SACO	383 700	80 800	464 500	83	17	100
	Ej fackligt anslutna						
	Arbetare	302 600	252 200	555 200	55	45	100
Tjänstemän	480 600	157 700	638 500	75	25	100	
Män	Samtliga	1 721 500	243 700	1 965 300	88	12	100
	LO	590 300	57 500	647 800	91	9	100
	TCO	338 100	26 100	364 200	93	7	100
	SACO	199 400	19 500	218 800	91	9	100
	Ej fackligt anslutna						
	Arbetare	225 800	86 600	312 400	72	28	100
Tjänstemän	281 200	48 300	329 600	85	15	100	
Kvinnor	Samtliga	1 151 200	812 400	1 964 200	59	41	100
	LO	281 400	283 000	564 300	50	50	100
	TCO	383 200	183 000	566 300	68	32	100
	SACO	184 300	61 300	245 700	75	25	100
	Ej fackligt anslutna						
	Arbetare	76 900	165 500	242 800	32	68	100
Tjänstemän	199 400	109 400	308 900	65	35	100	

Tabell 2.2 Deltidssarbetande efter klass, kön och ålder. År 2009

	Deltidssarbetande efter ålder						Andel deltidssarbetande i respektive ålder						
	Antal							Procent					
		16-24 år	25-29 år	30-44 år	45-54 år	55-64 år	16-64 år	16-24	25-29	30-44	45-54	55-64	16-64
Arbetare													
Kvinnor	102 800	43 500	134 800	88 600	78 700	448 500	70	56	51	50	56	56	
Män	53 600	18 200	29 900	17 900	24 500	144 100	33	16	9	9	16	15	
Samtliga	156 400	61 800	164 700	106 500	103 200	592 600	51	32	28	28	35	34	
Därav: LO-medlemmar													
Kvinnor	19 500	23 000	102 400	74 000	64 100	283 000	52	49	49	48	53	50	
Män	6 800	6 300	16 000	11 400	17 000	57 500	11	10	7	7	13	9	
Samtliga	26 200	29 400	118 400	85 400	81 100	340 400	26	27	27	28	33	28	
Ej fackligt anslutna arbetare													
Kvinnor	83 300	20 500	32 400	14 600	14 600	165 500	76	65	59	58	71	68	
Män	46 800	11 900	13 900	6 500	7 500	86 600	47	25	15	15	27	28	
Samtliga	130 200	32 400	46 300	21 100	22 100	252 200	62	41	31	30	45	45	
Tjänstemän													
Kvinnor	30 300	23 400	145 900	75 200	78 900	353 700	51	21	32	28	34	32	
Män	19 300	12 700	25 500	13 600	22 800	93 900	43	13	7	7	13	10	
Samtliga	49 500	36 200	171 400	88 900	101 600	447 600	48	17	20	19	25	22	
Samtliga													
Kvinnor	133 600	67 400	283 200	166 300	159 000	812 400	64	35	39	37	42	41	
Män	73 100	31 200	56 300	32 500	49 000	243 700	36	14	8	8	14	12	
Samtliga	206 700	98 700	339 500	198 800	208 000	1 056 200	50	24	23	23	28	27	

Tabell 2.3. Deltidsarbetande och andel kvinnor efter sektor och kön. År 2009

	Andel kvinnor	Deltidsarbetande. Procent		
	Procent	Kvinnor	Män	Samtliga
LO-medlemmar				
Tillverkningsindustri	19	20	4	7
Byggindustri	1	50	2	3
Parti- och detaljhandel	49	63	10	37
Övriga privata näringar	42	46	14	28
Kommun och landsting	85	55	24	50
Stat	..	..	..	..
Samtliga	47	50	9	28
Ej fackligt anslutna arbetare				
Tillverkningsindustri	17	43	11	16
Byggindustri	5	42	6	8
Parti- och detaljhandel	48	80	33	56
Övriga privata näringar	42	66	33	47
Kommun och landsting	78	69	57	66
Stat	..	..	..	..
Samtliga	44	68	28	45
Samtliga anställda				
Tillverkningsindustri	24	22	5	9
Byggindustri	7	37	4	6
Parti- och detaljhandel	45	55	15	33
Övriga privata näringar	46	40	16	27
Kommun och landsting	79	45	21	40
Stat	50	21	10	16
Samtliga	50	41	12	27

.. Skattningen för osäker för att redovisa

Tabell 2.4 Heltidsanställning i botten. Deltidsarbetande år 2009

	Antal Heltid i botten		Uppgift saknas	Samtliga deltid	Procent Heltid i botten		Uppgift saknas	Samtliga deltid
	Ja	Nej			Ja	Nej		
LO-medlemmar								
Kvinnor	58 800	204 900	19 300	283 000	21	72	7	100
Män	16 700	34 700	6 100	57 500	29	60	11	100
Samtliga	75 500	239 600	25 300	340 400	22	70	7	100
TCO-medlemmar								
Kvinnor	89 700	87 900	5 500	183 000	49	48	3	100
Män	11 600	13 000	1 400	26 100	44	50	5	100
Samtliga	101 300	100 900	7 000	209 100	48	48	3	100
SACO-medlemmar								
Kvinnor	34 400	24 500	2 500	61 300	56	40	4	100
Män	10 400	8 300	700	19 500	53	43	4	100
Samtliga	44 800	32 800	3 200	80 800	55	41	4	100
Ej fackligt anslutna arbetare								
Kvinnor	9 600	118 600	37 300	165 500	6	72	23	100
Män	6 100	60 500	20 100	86 600	7	70	23	100
Samtliga	15 700	179 100	57 400	252 200	6	71	23	100
Ej fackligt anslutna tjänstemän								
Kvinnor	34 800	65 500	9 100	109 400	32	60	8	100
Män	8 500	33 400	6 400	48 300	18	69	13	100
Samtliga	43 300	99 000	15 500	157 700	27	63	10	100
Samtliga anställda								
Kvinnor	229 300	508 400	74 700	812 400	28	63	9	100
Män	55 300	152 600	35 900	243 700	23	63	15	100
Samtliga	284 600	661 000	110 600	1 056 200	27	63	10	100

Tabell 3.1 Hur många procent är din deltid på? Deltidsarbetande år 2009

	Antal						Uppgift saknas	Samtliga deltid
	1-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99		
LO-medlemmar								
Kvinnor	12 000	40 700	22 200	87 000	64 200	26 300	30 600	283 000
Män	4 400	19 000	2 000	10 900	6 700	3 100	11 400	57 500
Båda könen	16 300	59 700	24 200	98 000	70 900	29 300	42 000	340 400
TCO-medlemmar								
Kvinnor	8 200	26 200	9 400	54 400	56 800	18 100	9 900	183 000
Män	2 500	7 100	1 400	5 800	5 700	1 400	2 200	26 100
Båda könen	10 700	33 200	10 800	60 200	62 400	19 600	12 200	209 100
SACO-medlemmar								
Kvinnor	4 400	7 100	3 100	16 400	19 000	7 300	4 000	61 300
Män	2 800	3 900	900	2 300	5 800	1 900	1 900	19 500
Båda könen	7 300	11 000	4 000	18 700	24 700	9 200	5 900	80 800
Ej fackligt anslutna arbetare								
Kvinnor	31 200	21 000	8 500	23 900	13 600	4 500	62 800	165 500
Män	17 600	13 800	3 500	7 700	5 500	1 400	37 100	86 600
Båda könen	48 900	34 800	12 100	31 600	19 100	5 900	99 800	252 200
Ej fackligt anslutna tjänstemän								
Kvinnor	15 900	16 500	7 700	21 700	21 200	8 100	18 300	109 400
Män	8 800	10 600	2 500	7 500	4 900	1 100	12 900	48 300
Båda könen	24 600	27 200	10 200	29 200	26 100	9 200	31 200	157 700
Samtliga anställda								
Kvinnor	73 000	113 100	52 000	205 900	176 500	64 800	127 100	812 400
Män	36 400	56 100	10 400	34 500	29 300	9 500	67 500	243 700
Båda könen	109 500	169 200	62 400	240 400	205 800	74 200	194 700	1 056 200
	Procent av samtliga deltidssarbetande som svarat på frågan (1-99)							
	1-49	50-59	60-69	70-79	80-89	90-99	Samtliga deltid (1-99)	
LO-medlemmar								
Kvinnor	5	16	9	34	25	10	100	
Män	10	41	4	24	15	7	100	
Båda könen	5	20	8	33	24	10	100	
TCO-medlemmar								
Kvinnor	5	15	5	31	33	10	100	
Män	10	30	6	24	24	6	100	
Båda könen	5	17	5	31	32	10	100	
SACO-medlemmar								
Kvinnor	8	12	5	29	33	13	100	
Män	16	22	5	13	33	11	100	
Båda könen	10	15	5	25	33	12	100	
Ej fackligt anslutna arbetare								
Kvinnor	30	20	8	23	13	4	100	
Män	36	28	7	16	11	3	100	
Båda könen	32	23	8	21	13	4	100	
Ej fackligt anslutna tjänstemän								
Kvinnor	17	18	8	24	23	9	100	
Män	25	30	7	21	14	3	100	
Båda könen	19	22	8	23	21	7	100	
Samtliga anställda								
Kvinnor	11	17	8	30	26	9	100	
Män	21	32	6	20	17	5	100	
Båda könen	13	20	7	28	24	9	100	

Tabell 4.1 Anledning till att arbeta deltid. Deltidsarbetande år2009

Antal	Vad är främsta anledningen till att Du arbetar deltid? (Hu 19)								Samtliga anställda
	Studier	Egen sjukdom mm	Vård av barn/vuxen	Heltidsarb. saknas	Har fler jobb	Orkar ej / För kräv.	Vill inte arb heltid	Samtliga deltid	
Båda könen									
Samtliga	117 300	126 500	175 300	251 400	54 900	71 200	124 200	1 056 200	3 929 400
LO	9 600	56 800	41 300	108 500	12 800	38 300	40 100	340 400	1 212 100
TCO	7 900	35 800	59 000	32 600	11 000	14 600	34 700	209 100	930 500
SACO	7 700	8 200	27 600	9 600	5 700	5 700	10 100	80 800	464 500
Ej fackligt anslutna									
Arbetare	62 100	12 400	13 400	69 100	10 400	8 400	15 700	252 200	555 200
Tjänstemän	28 600	10 700	31 800	28 300	13 900	3 700	20 800	157 700	638 500
Män									
Samtliga	44 600	36 700	16 000	56 000	19 600	8 600	18 800	243 700	1 965 300
LO	3 000	18 400	2 300	16 100	3 500	2 500	4 100	57 500	647 800
TCO	1 500	6 100	3 800	3 900	3 500	1 600	3 300	26 100	364 200
SACO	3 300	2 500	5 000	2 400	2 100	700	1 400	19 500	218 800
Ej fackligt anslutna									
Arbetare	23 300	4 700	1 100	24 400	3 600	3 200	4 600	86 600	312 400
Tjänstemän	12 800	3 800	3 500	8 600	6 300	500	4 700	48 300	329 600
Kvinnor									
Samtliga	72 700	89 800	159 300	195 400	35 200	62 600	105 400	812 400	1 964 200
LO	6 600	38 400	38 900	92 500	9 200	35 800	36 000	283 000	564 300
TCO	6 500	29 800	55 200	28 700	7 500	13 000	31 400	183 000	566 300
SACO	4 500	5 800	22 500	7 200	3 600	5 000	8 700	61 300	245 700
Ej fackligt anslutna									
Arbetare	38 700	7 700	12 300	44 800	6 800	5 200	11 100	165 500	242 800
Tjänstemän	15 800	6 900	28 200	19 700	7 600	3 300	16 100	109 400	308 900

Uppgift saknas och Övriga redovisas ej i tabellen p.g.a.utrymmesbrist. Totalt är det 109 000 uppgift saknas och 25 000 övriga

Procent av samtliga deltidssarbetande exkl. uppgift saknas*

	Studier	Egen sjukdom mm	Vård av barn/vuxen	Heltidsarb. saknas	Har fler jobb	Orkar ej / För kräv.	Vill inte arb heltid	Samtliga deltid
Båda könen								
Samtliga anställda	12	13	19	27	6	8	13	100
LO	3	18	13	34	4	12	13	100
TCO	4	18	29	16	5	7	17	100
SACO	10	11	36	12	7	7	13	100
Ej fackligt anslutna								
Arbetare	32	6	7	35	5	4	8	100
Tjänstemän	20	8	22	20	10	3	15	100
Män								
Samtliga anställda	21	18	8	27	9	4	9	100
LO	6	36	4	31	7	5	8	100
TCO	6	25	15	16	14	6	13	100
SACO	18	13	27	13	11	4	7	100
Ej fackligt anslutna								
Arbetare	35	7	2	37	5	5	7	100
Tjänstemän	30	9	8	20	15	1	11	100
Kvinnor								
Samtliga anställda	10	12	22	26	5	8	14	100
LO	3	15	15	35	3	14	14	100
TCO	4	17	31	16	4	7	18	100
SACO	8	10	38	12	6	9	15	100
Ej fackligt anslutna								
Arbetare	30	6	10	35	5	4	9	100
Tjänstemän	16	7	28	20	8	3	16	100

* Uppgift saknas för 109 600 deltidssarbetande vad gäller anledning till att arbeta deltid. De har alltså inte svarat på frågan av någon anledning. Det innebär att antalet frivilligt och ofrivilligt deltidssarbetande troligen är underskattade. Procentskattningarna är däremot beräknade på samtliga deltidssarbetande exklusive uppgift saknas. Detta med antagande om att personerna i uppgift saknas är lika fördelade över svarsalternativen som de som svarat på frågan.

Tabell 5.1. Vanligen arbetad tid (timmar per vecka). Anställda år 1990 - 2009 kv 1

	År 1990	1995	2000	2005	2007	2009
Samtliga	4 020 000	3 457 000	3 617 000	3 720 000	3 912 000	3 929 000
Heltid 35- tim/v	2 959 000	2 503 000	2 740 000	2 780 000	2 910 000	2 928 000
Deltid 1-34 tim/v	1 061 000	953 000	874 000	935 000	998 000	997 000
Procent deltid	26	28	24	25	26	25
LO-medlemmar	1 773 000	1 517 000	1 481 000	1 355 000	1 328 000	1 212 000
Heltid 35- tim/v	1 297 000	1 051 000	1 070 000	988 000	976 000	892 000
Deltid 1-34 tim/v	476 000	467 000	410 000	366 000	352 000	320 000
Procent deltid	27	31	28	27	26	26
TCO+SACO-medlemmar	1 375 000	1 368 000	1 349 000	1 438 000	1 394 000	1 395 000
Heltid 35- tim/v	1 066 000	1 072 000	1 108 000	1 168 000	1 122 000	1 131 000
Deltid 1-34 tim/v	309 000	296 000	240 000	274 000	277 000	270 000
Procent deltid	22	22	18	19	20	19
Ej fackligt anslutna arbetare	380 000	240 000	298 000	380 000	468 000	555 000
Heltid 35- tim/v	229 000	130 000	171 000	198 000	260 000	306 000
Deltid 1-34 tim/v	152 000	110 000	125 000	180 000	205 000	248 000
Procent deltid	40	46	42	47	44	45
Ej fackligt anslutna tjänstemän	388 000	306 000	413 000	459 000	556 000	639 000
Heltid 35- tim/v	293 000	232 000	323 000	348 000	422 000	488 000
Deltid 1-34 tim/v	94 000	74 000	89 000	110 000	134 000	150 000
Procent deltid	24	24	22	24	24	23

Tabell 6.1. Arbetstidens förläggning över dygnet. Anställda år 2009

	Samtliga		Enbart dagtid 06-18		Kväll 18-22		Natt 22-06		Kväll minst hälften*		Natt minst hälften*	
	Antal	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	
Båda könen												
Samtliga	3 929 400	2 699 200	69	1 161 600	30	489 900	12	596 000	15	214 000	5	
LO	1 212 100	685 200	57	497 300	41	228 800	19	281 000	23	113 500	9	
TCO	930 500	742 500	80	181 100	19	68 300	7	66 800	7	20 900	2	
SACO	464 500	384 600	83	76 000	16	31 500	7	20 500	4	4 700	1	
Ej fackligt anslutna												
Arbetare	555 200	296 000	53	238 400	43	100 600	18	148 400	27	51 900	9	
Tjänstemän	638 500	497 900	78	134 500	21	41 400	6	60 900	10	14 300	2	
Män												
Samtliga	1 965 300	1 396 200	71	536 200	27	283 100	14	289 800	15	116 700	6	
LO	647 800	417 900	65	216 500	33	130 400	20	134 300	21	60 100	9	
TCO	364 200	293 800	81	68 100	19	31 700	9	26 500	7	8 200	2	
SACO	218 800	178 500	82	38 600	18	20 500	9	11 800	5	3 500	2	
Ej fackligt anslutna												
Arbetare	312 400	186 100	60	115 200	37	60 800	19	71 500	23	30 500	10	
Tjänstemän	329 600	252 100	76	74 000	22	24 700	7	33 500	10	8 500	3	
Kvinnor												
Samtliga	1 964 200	1 303 000	66	625 400	32	206 800	11	306 100	16	97 300	5	
LO	564 300	267 300	47	280 800	50	98 400	17	146 700	26	53 400	9	
TCO	566 300	448 700	79	113 000	20	36 600	6	40 300	7	12 700	2	
SACO	245 700	206 100	84	37 500	15	11 100	5	8 700	4	1 200	0	
Ej fackligt anslutna												
Arbetare	242 800	110 000	45	123 200	51	39 800	16	76 900	32	21 400	9	
Tjänstemän	308 900	245 800	80	60 400	20	16 700	5	27 400	9	5 700	2	

* Minst hälften av arbetsdagarna de senaste 4 veckorna

Tabell 6.2. Arbetstidens förläggning över veckan och dygnet. Anställda år 2009

	Samtliga			Lördagar och/eller söndagar		Lördagar och/eller söndagar minst hälften *		Enbart vardagar och dagtid***	
	Antal	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Båda könen									
Samtliga	3 929 400	2 748 500	70	1 180 900	30	451 300	11	2 505 800	64
LO	1 212 100	741 900	61	470 200	39	206 900	17	630 200	52
TCO	930 500	755 300	81	175 200	19	42 800	5	715 500	77
SACO	464 500	385 900	83	78 600	17	16 000	3	371 000	80
Ej fackligt anslutna									
Arbetare	555 200	272 500	49	282 700	51	132 600	24	234 600	42
Tjänstemän	638 500	501 800	79	136 600	21	38 100	6	469 400	74
Män									
Samtliga	1 965 300	1 455 400	74	509 800	26	178 300	9	1 307 200	67
LO	647 800	476 600	74	171 200	26	61 500	9	393 800	61
TCO	364 200	295 600	81	68 600	19	18 700	5	280 600	77
SACO	218 800	179 900	82	39 000	18	9 000	4	173 300	79
Ej fackligt anslutna									
Arbetare	312 400	184 100	59	128 300	41	56 100	18	161 000	52
Tjänstemän	329 600	253 100	77	76 400	23	22 700	7	236 000	72
Kvinnor									
Samtliga	1 964 200	1 293 100	66	671 100	34	273 000	14	1 198 600	61
LO	564 300	265 300	47	299 000	53	145 400	26	236 400	42
TCO	566 300	459 700	81	106 600	19	24 100	4	434 800	77
SACO	245 700	206 000	84	39 700	16	7 000	3	197 700	80
Ej fackligt anslutna									
Arbetare	242 800	88 400	36	154 400	64	76 500	32	73 700	30
Tjänstemän	308 900	248 700	81	60 200	19	15 500	5	233 400	76

* Minst hälften av arbetsdagarna de senaste 4 veckorna

** De som svarat nej på Lördagar och/eller söndagar

*** Endast de som jobbar enbart dagtid får frågan om de också enbart arbetar vardagar

Tabell 6.3. Arbetstidens förläggning över veckan och skift eller schema. Anställda år 2009

	Samtliga		Lördagar		Söndagar		Lördag minst hälften*		Söndag minst hälften*		Skift eller schema	
	Antal	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	
Båda könen												
Samtliga	3 929 400	1 127 800	29	1 041 000	26	507 300	13	444 900	11	912 200	23	
LO	1 212 100	450 200	37	432 500	36	224 400	19	205 500	17	445 200	37	
TCO	930 500	169 000	18	155 500	17	48 000	5	42 900	5	139 000	15	
SACO	464 500	75 200	16	70 400	15	16 200	3	16 000	3	44 600	10	
Ej fackligt anslutna												
Arbetare	555 200	269 600	49	233 700	42	160 600	29	127 000	23	179 900	32	
Tjänstemän	638 500	127 800	20	115 200	18	42 400	7	38 800	6	77 300	12	
Män												
Samtliga	1 965 300	479 400	24	445 300	23	200 200	10	178 600	9	410 400	21	
LO	647 800	157 400	24	153 300	24	68 600	11	64 700	10	191 600	30	
TCO	364 200	66 700	18	60 100	17	20 500	6	18 200	5	49 300	14	
SACO	218 800	37 700	17	36 600	17	8 100	4	9 000	4	23 200	11	
Ej fackligt anslutna												
Arbetare	312 400	119 900	38	106 300	34	67 800	22	55 200	18	89 700	29	
Tjänstemän	329 600	72 400	22	65 200	20	24 600	7	21 300	6	38 400	12	
Kvinnor												
Samtliga	1 964 200	648 500	33	595 600	30	307 100	16	266 300	14	501 800	26	
LO	564 300	292 800	52	279 300	49	155 900	28	140 800	25	253 600	45	
TCO	566 300	102 400	18	95 400	17	27 600	5	24 700	4	89 600	16	
SACO	245 700	37 500	15	33 900	14	8 100	3	6 900	3	21 400	9	
Ej fackligt anslutna												
Arbetare	242 800	149 700	62	127 400	52	92 900	38	71 800	30	90 200	37	
Tjänstemän	308 900	55 400	18	50 000	16	17 800	6	17 500	6	38 900	13	

* Minst hälften av arbetsdagarna de senaste 4 veckorna

Rapporten kan hämtas som pdf-dokument på LOs hemsida eller
beställas från LO-distribution:
lo@strombergdistribution.se
Telefax: 026-24 90 26

Januari 2010
ISBN 978-91-566-2584-8
www.lo.se

PÅ OMSLAGET:
Christine Granholm, 26 år, Musikerna,
sångerska i dansbandet Shake, Timrå
FOTO: Lars Forsstedt